

Ponedjeljak, 16. jun 2003.

Svedok Budimir Babović

Svedok B-1047

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.05 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Podsećam vas da Pretresno veće ove nedelje zaseda bez sudije Kvona (Kwon) koji, shodno našoj ranijoj odluci, obavlja neke poslove za Tribunal. Izvolite, gospodine Miloševiću, treba da završite sa unakrsnim ispitivanjem ovog svedoka. Mislim da sam rekao da imate još jedan sat, ukoliko vam je potreban.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baboviću, juče smo stali kod pitanja koje ste pokrenuli, kako je Radovan Stojčić pre nego što je dobio čin general pukovnika, bio poručnik. Recite mi, molim vas, kada je donet zakon o činovima?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Zakon o činovima donet je 1995. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, ja imam pred sobom dokument od 26. decembra 1996. godine. To je u drugoj polovini mog drugog mandata. A dobro, da li znate da je Radovan Stojčić u vreme kad je dobio taj čin bio pomoćnik ministra unutrašnjih poslova? Dakle, ne nikakav poručnik, nego pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i nalazio se na čelu javne bezbednosti Srbije, Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije, dakle, imao najvišu funkciju u policiji, posle ministra, naravno.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: To je meni poznato, ali se mora praviti razlika između činova i zvanja i funkcija. Pretpostavljam da je Radovan Stojčić Badža imao čin rezervnog poručnika, a da je po funkciji bio na tim mestima na koja vi ukazujete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da je bio poručnik to nije tačno, ali pogađajte, molim vas, član 3 tog zakona o kom vi govorite. Ovde piše: "Aktom o sistematizaciji ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, da svi nađemo taj deo.

TUŽILAC NAJS: Zakon o činovima, mislim da je to tabulator broj 5.

SUDIJA MEJ: Član 3, doktore Babović, da li imate to pred sobom?

SVEDOK BABOVIĆ: Nemam, na žalost.

SUDIJA MEJ: Nastavite, gospodine Milošević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Član 3 piše: "Aktom o sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova, u daljem tekstu Akt o sistematizaciji, utvrđuju se činovi za svako radno mesto ovlašćenog lica". Dakle, zna se ko koji čin treba da dobije, zavisno od funkcije koju obavlja, a pošto je on obavljao najvišu funkciju onda je dobio najviši čin. A onda pogledajte član 6: "Generale i ovlašćena službena lica na mesta na koja je Aktom o sistematizaciji utvrđen čin generala raspoređuje u čin i postavlja predsednik Republike. Predsednik republike raspoređuje i u početni čin potporučnika, promoviše i lica koja su visokog obrazovanja i taj početni čin stekla završetkom osnovnih studija na Policijskoj akademiji". Dakle, ti ljudi su raspoređeni Aktom o sistematizaciji u Ministarstvu unutrašnjih poslova i isključivo prema tom aktu, prema kome je predviđen koji čin treba da ima koji funkcioner, oni su dobili svoje činove. Da li je to tačno, gospodine Baboviću, ili nije?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Akt o sistematizaciji utvrđuje radna mjesta, opis radnih mjesta i uslove za raspored na ta radna mjesta, a ne utvrđuje pojedinačno riješenje za ta radna mesta. Pojedinačna riješenja za ta radna mjesta, prema ovom članu 6 koji je i Ustavni sud osporio, utvrđuje predsjednik republike, a ovo što ste vi naveli oko uslova za raspored na radno mjesto, to je od, treba da bude, znači lice sa visokom stručnom spremom i da je u činovima potporučnika, poručnika, kapetana ili majora provelo najmanje 15 godina, tako beše ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste, tako je po zakonu, gospodine Baboviću, međutim kad su uvedeni činovi oni nisu postojali, pa su onda činovi dati sobzirom na rang koji su ljudi zauzimali u Ministarstvu unutrašnjih poslova, dakle već bili raspoređeni na adekvatna radna mesta. E sada, posle toga da li imate primer bilo koga ko je unapređen, na primer, u čin generala, a pre toga nije bio pukovnik?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Nemam, nisam se tim bavio, ali to što su oni raspoređeni prvi put u čin generala, bez obzira na to da li su ili nisu ispunjavali uslove, to za mene nije nešto što je u skladu sa ovim zakonom, a kao što sam rekao, čitav član 6 koji daje predsedniku republike ovlašćenje koje mu ne može davati je protivustavan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Baboviću, ovde se govori da predsednik republike raspoređuje u čin i raspoređuje na radna mesta. Tačno je da zakon predviđa da predsednik Republike dodeljuje generalske činove u MUP-u i tačno je da taj isti zakon predviđa da predsednik republike raspoređuje na radna mesta generale. E sad, molim da mi odgovorite na pitanje, jesam li ja ijednog generala rasporedio na radno mesto ili su oni raspored na radna mesta dobijali od resornog ministra? Dakle, sve ih je raspoređivao resorni ministar.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja koliko znam, oni su činove generala dobijali iz vaših ruku, a istovremeno i raspored na radna mesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To drugo nije tačno. Imate li bilo koji dokument koji pokazuje raspoređivanje na radna mesta? A tačno je da su generalske činove dobijali ukazom predsednika republike.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ako to nije tačno, onda nije postupljeno u skladu sa ovim zakonom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, postupljeno je u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima gde raspoređivanje na radna mesta obavlja, obavlja ministar.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ali ovaj zakon oduzima to pravo ministru i daje ga predsedniku Republike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kao što vidite, ja nisam koristio to svoje pravo, nemate ni jedan konkretan slučaj da sam ga koristio, osim ukaza koji na predlog ministra imenuje generale sobzirom na funkciji na kojoj se nalaze.

A pogledajte član 10: "Predsednik republike na predlog ministra unutrašnjih poslova može vanredno unaprediti ovlašćeno lice sa višim oficirskim činom u čin generala, odnosno ovlašćeno službeno lice sa činom generala u viši generalski čin." A član, mislim, valjda vam je jasno da sobzirom na njihov raspored, sobzirom na njihove funkcije i sobzirom na predlog ministra, a ustvari nikad nije bio samo predlog ministra, nego kolegijuma ministarstva, ljudi su imenovani u činove zavisno od funkcija koje su vršili, je li tako, gospodine Baboviću, ili nije?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da je to tako, ali ovaj član 10 na koji vi ukazujete govori o tome da se na predlog ministra može, da predsjednik republike može na prijedlog ministra vršiti vanredno unapređivanje. A predlog ministra se ne pominje u članu 6 koji kaže da generale i ovlašćena lica na radna mesta koji je Aktom o sistematizaciji utvrđen čin generala, raspoređuje i u čin postavlja predsjednik republike. Tu se ne pominje predlog ministra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, gospodine Baboviću, ali sobzirom da niste pravnik, vi verovatno zanemarujete činjenicu da u članu 3 se kaže: "Aktom o sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova utvrđuju se činovi za svako radno mesto ovlašćenih lica". Prema tome, o tome kako su utvrđeni činovi za radno mesto za najviše funkcije u MUP-u se onda daju ti činovi. Prema tome, prema sistematizaciji ljudi koji zauzimaju ta radna mesta, utvrđena odlukom ministra, oni su dobili činove kad su uvedeni činovi. Je li to vama toliko jasno ili nije ili treba još da vam nešto objasnim?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne morate vi meni da objašnjavate ništa, ali ja sam malo prije rekao da je Akt o sistematizaciji akt koji daje opis radnih mesta, broj radnih mjesta i uslove za raspored na ta radna mjesta, a ne govori o tome ko će biti raspoređen na koje radno mesto tako da ako vi raspoređujete prema funkciji, raspoređujete u čin, odnosno unapređujete u čin generala nekoga ko za to nema uslove, ali se nalazi na funkciji za koju je propisan čin generala. Ja nisam pravnik, ali ne bih rekao da je to u skladu sa zakonom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi ko je od generala koji nemaju uslove, koje lice nije imalo uslove u skladu sa ovim zakonom i u skladu sa sistematizacijom da bude unapređeno, koje lice nije imalo uslove?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam ovde, kao što to piše i u naslovu mog izvještaja, analizirao normativna rješenja za rukovođenje u Ministarstvu unutrašnjih poslova, a nisam analizirao čitavu praksu koja je u vreme dok ste se vi nalazili na položaju predsjednika republike, prije toga i poslije toga, realizovana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto ste tvrdili malopre da se samo u sistematizaciji utvrđuje opis poslova, ja vas podsećam da u članu 3 kaže: "Utvrdjuju se činovi za svako radno mesto," dakle, za svako pojedinačno radno mesto, a onda, zavisno od tog pojedinačnog radnog mesta, ko se na njemu nalazi, on je dobio odgovarajući čin kad su uvedeni činovi. Pa, valjda vam je poznato da u policijama širom sveta postoje činovi?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je da postoje u policijama širom svijeta činovi, u jednom delu policija. A zakonom o činovima koji je donet dok ste vi bili predsjednik republike i utvrđeni su činovi za sva radna mjesta, tako da je i daktilograf i prevodilac imao čin. To je bio jedan vrhunac militarizacije policijske službe koji je sproveden u tom trenutku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vi nazivate militarizacijom, ako neko, hoćete da kažete daktilografi su svi imali činove i blagajnici i tako dalje, civilna lica razna koja su radila u MUP, kuvari su, verovatno imali činove, konobari ...

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam što je to relevantno za ovo, a ako jedan broj lica nije imao činove nego zvanja, a svi oni koji su obavljali funkcije policije su imali činove bez obzira da li su zaduženi za održavanje javnog reda ili za istraživanje kriminala, to su dve različite stvari i ne znam u kom smislu je to relevantno za čitavu ovu raspravu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Relevantno je jer ste tvrdili kako je čovek koji, na žalost, nije živ, a koji je bio na čelu Resora javne bezbednosti dobio čin tako što je bio poručnik, verovatno kao poručnik je mogao da bude na čelu Resora javne bezbednosti po vama, je li tako?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: To nije po meni, to je po onom što mi je rečeno iz Ministarstva unutrašnjih poslova u to vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A to vam je neko ispričao, je li tako?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne mogu se na takav način falsifikovati činjenice, gospodine Baboviću.

SUDIJA MEJ: Ne, to nije prikladno pitanje, te tvrdnje da je nešto falsifikovano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitao sam vas pošto ste vi, kako kažete, pregledali dokumentaciju, imate li i jednog generala, bilo kakav akt kojim sam ga ja rasporedio na radno mesto?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Opet vam kažem da nemam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro. A da li znate da sam sve generale kao predsednik u taj čin postavio isključivo na predlog ministra unutrašnjih poslova odnosno čitavog njegovog kolegijuma jer to je bila redovna i normalna praksa?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Časni Sude, ja moram opet da podsjetim na naslov mog izvještaja. Ja sam analizirao normativna rješenja, nisam analizirao praksu i pojedinačne situacije koje su bile u skladu sa tim rješenjima ili nisu bile u skladu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, gospodine Baboviću, čini li vam se upravo zato, evo, gledam, na primer, stranu 1 gde vi govorite o definicijama skraćenica i pojmova i sve su vam tu razni propisi: Zakon o unutrašnjim poslovima Srbije, pa opet Zakon o unutrašnjim poslovima, pa Zakon o unutrašnjim poslovima, Zakon o vojsci, pa Zakon o osnovama sistema Državne bezbednosti, pa Zakon o odbrani, pa Zakon o krivičnom postupku, pa Zakon o činovima, vi sve moguće ste zakone analizirali, je li tako, gospodine Baboviću?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi kao profesor francuskog jezika, smatrate se kompetentnim da analizirate zakone? Je li tako, gospodine Baboviću?

SUDIJA MEJ: Ne, ne to smo sve već prošli i nećemo da ponavljamo.

SVEDOK BABOVIĆ: Časni Sude, je li mogu da dodam nešto?

SUDIJA MEJ: Da, izvolite.

SVEDOK BABOVIĆ: Optuženi očigledno u svom maniru nastoji da diskredituje svedoka, a ja bih samo podsjetio da sam ja pre dvije godine bio određen da rukovodim timom za reformu policije Srbije, a da sam prije mjesec dana određen u komisiju, šestočlanu komisiju koja ispituje sistem obezbjeđenja i njegovo funkcionisanje, sistem obezbjeđenja predsjednika Vlade Republike Srbije. Ne verujem da državni organi povjeravaju takve funkcije nekome ko nije za njih kompetentan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A upravo ste vi primer nekompetentnosti za ono šta radite, a ovde govorite da jedan policajac sa dugogodišnjom praksom nije kompetentan da vrši svoju funkciju.

SUDIJA MEJ: Mislim da ja lično uopšte ne razumem o čemu vi pričate. Mi smo diskutovali vrlo naširoko o kvalifikacijama ovog svedoka u petak, a sad je vreme da pređemo na nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate, gospodine Baboviću, da su generali bili na čelu samo pet najvećih uprava unutar Resora javne bezbednosti i to Uprave policije, Uprave kriminalističke policije, Uprave saobraćajne policije, Uprave pogranične policije i Uprave protivpožarne. Prema tome, vaša tvrdnja da su generali bili na čelu svih uprava nije tačna, zar ne, gospodine Baboviću? To takođe nije tačno.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja samo podsjećam da ja tu tvrdnju nisam izneo u mom izvještaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, jesu bili generali u Resoru državne bezbednosti, kažete?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li znate ko postavlja pomoćnike ministra?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Pomoćnike ministra po zakonu, ja mislim o državnoj upravi, postavlja i razrešava vlada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postavlja i razrešava vlada. A raspored poslova koje će koji pomoćnik da radi određuje sam ministar, je li tako?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Vjerovatno da bi trebalo da bude tako, ali da li je tako, ja to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate bilo kakvu odredbu zakona, pravilnika ili bilo čega na osnovu koje sam ja postavljao pomoćnike načelnika uprava policije i imate li bilo kakav dokument o tome?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Nemam i nije mi ni potreban, jer tako nešto nisam ja ni napisao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, kada kažete da predsednik republike promovise u potporučnike svršene studente Policijske akademije, što piše u zakonu, što uopšte nije sporno, da li vam je jasno da je to svečani čin i da svi koji tada završe Policijsku akademiju se promovišu u oficirski čin i da je to jedan najobičniji svečani čin, a ne bilo kakav selektivni akt kojim predsednik republike određuje ko će biti oficir, a ko ne? Svako ko diplomira na Policijskoj akademiji dobija taj početni oficirski policijski čin. To je jedan svečani akt. To nije nikakav specijalan akt vlasti, već uvažavanja, respekta prema činjenici da se stupa u državnu službu i da se stupa sa najnižim činom oficira posle završene Policijske akademije, je li tako, gospodine Baboviću?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ono što je tačno je da je ta odredba protivustavna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Baboviću, onda je lako ići dalje. Ne znam na osnovu čega bi bila protivustavna.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Na osnovu odluke Ustavnog suda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 2003. godine, je li tako?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ko sada po toj novoj proceduri to radi?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ja nisam pravnik, pa vi bi verovatno trebalo da znate kada Ustavni sud donese odluku kojom se proglašava ništavnom neka odredba nekog zakona ili propisa, da postoji procedura po kojoj sad treba dalje da se preduzmu mjere.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi u tački 82 kažete: "Valja podvući da su načelnici dva resora nastavili da mimo ministra u MUP neposredno

referišu Miloševiću i onda kad je prestao da bude predsednik Srbije i postao predsednik SRJ. O tome svedoče izjave Radomira Markovića date posle njegovog hapšenja i tako dalje, da je imao uobičajene kontakte". Pa dobro, ovde sedeći na tom mestu na kome sad vi sedite, Rade Marković je upravo rekao da je referisao svom ministru koji je u to vreme bio Vljako Stoilković. I sad vam postavljam pitanje, jeste li vi imali na uvid izjave svedoka koje su date ovde pre njihovog unakrsnog ispitivanja, ako je tako, izgleda da je vaša uloga da potvrdite izjave svedoka, čak i one koje su sami ti svedoci opovrgli?

SUDIJA MEJ: Ne, to nije pitanje. To nije uopšte pitanje za ovog svedoka. On ovde daje svoj iskaz, možete da ga pitate odakle mu te izjave ako želite. Ako se ja dobro sećam, Marković je izjavio da se on sa vama zaista sastajao i da vas je izveštavao o događajima, mislim da je bilo reči o događajima na Kosovu. E sada, da li je to tačno ili ne, nije važno. Koje pitanje vi želite da postavite svedoku?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je jasno da je Marković ovde jasno objasnio da je on referisao ministru? To da li je meni davao informacije, logično je da šef Državne bezbednosti daje informacije šefu države. Ali on referiše ministru, odgovara ministru i govorio je ovde da svake nedelje ili dvaput nedeljno su razmatrali na kolegijumu Ministarstva ta pitanja. Je li vam to poznato ili nije?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je, ali mi nije poznata odluka koju ste vi potpisali da se ministar, odnosno, načelnik Resora državne bezbednosti, praktično oslobađa obaveze da referiše ministru i da se uspostavlja direktna komunikacija sa predsednikom republike. Tu odluku ste vi, to je jedan opšti akt koji ste vi doneli 1997. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro. Evo mi ga baš taj akt u rukama, pošto ste ga stavili u svoj bajnder, pa ćete mi onda objasniti gde to piše da se on oslobađa od referisanja ministru i oslobađa od svojih zakonskih obaveza. Naime, to je doneto 21. aprila 1997. godine, a cela odluka glasi: "Član 1," možemo da je stavimo i na grafoskop, ali da ne gubimo vreme, kaže se, "u periodu priprema za donošenje saveznog Zakona o obavljanju poslova bezbednosti SRJ, Resor državne bezbednosti radiće u skladu sa smernicama predsednika Republike i Vlade Republike Srbije i to od dana stupanja na snagu ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Gde da to nađemo u registratoru? Ili je to vaš primerak?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je bilo u registratoru i to je K0227740.

SUDIJA MEJ: To je postalo dokaznim predmetom negde drugde. Imamo li kopiju?

TUŽILAC NAJS: Evo stiže.

SUDIJA MEJ: Imate li broj?

TUŽILAC NAJS: Ne, nemam sad pri ruci, ali pronačićemo.

SUDIJA MEJ: Dajte svedoku kopiju dokumenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, ja ću da pročitam, možete vi pročitati, pročitajte, eto, šta piše.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Piše isto to što ste vi pročitali, tako da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema potrebe da vi čitate. A onda kaže: "Do dana stupanja saveznog zakona kojim će u skladu sa Ustavom Jugoslavije poslovi bezbednosti biti uređeni u okviru nadležnosti SR Jugoslavije". Dakle, ovde se radilo o zadacima vezanim za donošenje novog zakona, jer po Ustavu Jugoslavije, pošto ste ga čitali, vi znate, odbrana i bezbednost spadaju u nadležnosti federacije. I oni su radili na pripremi tog zakona i bili u završnoj fazi, prema tome, ovde se radi isključivo o smernicama za pripremu tog zakona. Je li vam poznato da posle toga, zakon u nacrtu mora da donese Vlada, pa onda da se on raspravlja, pa onda u predlogu da se podnese skupštini, pa onda da ga skupština donese. Prema tome, šta ima ovde ...

SUDIJA MEJ: Dajte, molim vas. Treba nam pitanje. Koje je vaše pitanje u vezi sa ovim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gde ovde piše da se šef Resora državne bezbednosti, ovde piše "Resor državne bezbednosti", da treba da zaobilazi ministra i da referiše direktno predsedniku republike i Vladi Republike Srbije kad se ovde radi o jednoj specifičnoj stvari, o pripremanju za donošenje zakona ...

SUDIJA MEJ: Dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to jasno ili nije?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ovde kaže u periodu pripreme, ne kaže se u pripremanju, nego u periodu pripreme. Znači, govori se o jednom vremenskom periodu, a ne o sadržini tog perioda i čitava odluka se odnosi na taj period dok bude donet jedan zakon koji nikada nije ni donet i bilo je jasno da neće biti ni donet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, to da je bilo jasno da neće biti donet valjda ga niko ne bi seo da priprema, a drugo, ja sam još dva meseca bio predsednik Republike Srbije, a potom sam bio izabran za predsednika SRJ u julu, znači, imate maj, jun, 'ajmo da kažemo tri meseca, juli, još tri meseca sam bio predsednik Srbije i šta je, šta je nastupilo kao posledica toga? Je li iz ovoga možete da zaključite ...

SUDIJA MEJ: Izvolite.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ova odluka je po mom saznanju i obavještenju samo sankcionisala praksu koja je postojala u čitavom prethodnom periodu. Ja iz pouzdanih izvora, iz Ministarstva unutrašnjih poslova sam čuo da načelnik Resora državne bezbednosti nije ni zalazio u kabinet ministra unutrašnjih poslova, nego je sve obavljao u direktnom kontaktu sa predsednikom republike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, čuli ste Radeta Markovića koji je bio načelnik Resora državne bezbednosti i objasnio da je na svakom kolegijumu, kao i njegov kolega iz Resora javne bezbednosti kod ministra prisustvovao i zajedno raspravljali sva pitanja. Je li to tako ili nije, gospodine Baboviću?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Vjerovatno da jeste tako, ali se to ne odnosi na ovaj period o kome ja govorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Baboviću. Je li možete da mi pročitate iz ove odluke nešto gde se kaže da treba zaobilaziti ministra i da ne treba njemu podnositi izveštaj nego se, naprotiv, kaže: "U vezi sa donošenjem saveznog zakona o obavljanju poslova bezbednosti, radiće u

skladu sa smernicama predsednika republike i Vlade Republike Srbije". Šta ima u tome, šta ima u tome nezakonito ili nenormalno?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: A ja kad pročitam to onda me čudi da se postavlja pitanje šta tu ima neobično, jer su date, doneta odluka, predsednik republike jednim opštim aktom utvrdio da načelnik Resora državne bezbednosti postupa u skladu sa njegovim smjernicama i smjernicama vlade. Ministar se tu nigde ne pominje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se govori o pripremama zakona, gospodine Baboviću, valjda vam to proizilazi iz teksta, ali da više ne raspravljamo to, to je toliko očigledno da nema smisla da gubimo vreme. A recite mi, gospodine Baboviću, evo tačka 83. Kažete ...

TUŽILAC NAJS: 277 je broj predmeta za zapisnik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Predsednik Republike Srbije može da utvrđuje postojanje neposredne ratne opasnosti ili da proglašava ratno stanje kada Narodna skupština nema mogućnosti da se sastane, pa kažete član 83, stav 6 Ustava, takođe predsednik Republike Srbije, na predlog vlade proglašava vanredno stanje i donosi akte za preduzimanje odgovarajućih mera. U takvim okolnostima MUP neposredno sprovodi akte i naredbe koje predsednik republike izda radi otklanjanja vanrednog stanja." To ste citirali Ustav, je li tako, gospodine Baboviću?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Citirao sam i Zakon o unutrašnjim poslovima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Citirali ste član 83 Ustava, stav 6, pa član 83 Ustava, stav 8 i na kraju član 17 Zakona o unutrašnjim poslovima. E sad, pošto ste to citirali kao nešto izuzetno bitno, dakle pošto iz ustavnih normi proizilazi i to iz onih koje se odnose na ratno stanje, stanje neposredne ratne opasnosti, vanredno stanje izvlačite zaključak o nekakvoj takozvanoj komandnoj odgovornosti za formulisanje politike bezbednosti u Srbiji i za njeno izvršavanje, ja vas pitam sledeće: da li je u vreme dok sam ja bio predsednik Republike Srbije, znači od 1990. do 1997. godine bilo na teritoriji Srbije ili u nekom njenom delu proglašeno vanredno stanje, stanje neposredne ratne opasnosti ili ratno stanje? Da li je ikad, dakle, po ovome što inače ustav propisuje, proglašeno bilo vanredno, bilo stanje neposredne

ratne opasnosti, bilo ratno stanje na teritoriji Republike Srbije ili na bilo kom njenom delu? Jeste ili nije?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Nije to bilo vezano za određene političke konsideracije i za oportunitet i oportunističko proglašavanje vanrednog stanja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne razumem.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ali da su uslovi za postojanje, za proglašavanje vanrednog stanja postojali, teško je reći da nisu postojali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ovde objašnjavate, dakle, da imam pravo da uvedem vanredno stanje, doduše, a ja vas pitam da li sam ga ikad proglasio? Pa mi to odgovorite, da ili ne?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ta norma, u praksi, nikad dok sam ja bio predsednik republike nije bila upotrebljena?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Pitanje je šta je bilo 1991. godine, to je bilo vanredno stanje bez vanrednog stanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije mi poznato 1991. godine da je bilo neko vanredno stanje.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Demonstracije u Beogradu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, bio je jedan dan demonstracija u Beogradu, pa šta? 9. marta 1991. godine bile demonstracije, pa šta onda?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Pa, koliko je meni poznato iz svjedočenja vaših bliskih saradnika, vi ste tada tražili da se proglasi vanredno stanje. A da to nije učinjeno samo zato što se članovi Predsjedništva SFRJ nisu sa time složili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi sad svedočite o tome kako sam ja tražio da se proglasi vanredno stanje, pa se nisu složili članovi Predsedništva SFRJ. Pa šta će mi članovi Predsedništva SFRJ ako sam ja, po ovome šta vi ovde kažete, ovlašćen da proglasim vanredno stanje u Srbiji? Je li vam nije to kontradiktorno što ste sad rekli?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja poznajem neke istorijske fakte o kojima su svedočili ljudi iz vašeg neposrednog okruženja, da ste vi tražili da

Predsjedništvo proglasi vanredno stanje. Mislim da, u to vrijeme kada je bio na snazi Ustav SFRJ, proglašavanje vanrednog stanja je spadalo u nadležnost Predsjedništva, saveznih organa uglavnom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, ali vi ste ovde citirali Ustav Republike Srbije, je li tako?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to naveli kao neko moje veliko ovlašćenje. A sada kažete da to nisam mogao da vršim, jer je postojao Ustav SFRJ?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Nisam ja to navodio uopšte kao neko vaše veliko ovlašćenje, nego kao ovlašćenje, i da bih ilustrovao kakvu ste poziciju imali u odnosu na Ministarstvo unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Baboviću, ne može i jedno i drugo, i da je to tako i da po Ustavu Jugoslavije nije tako. Je li se poštovao Ustav Jugoslavije u to vreme?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li je ovde, časni Sude, da mi raspravljamo o ovim političkim pitanjima iz perioda 1990. i 1991. godine.

SUDIJA MEJ: Pa, odgovorite kako najbolje znate i umete. Ako ne znate, samo nam tako recite.

SVEDOK BABOVIĆ: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li znate šta propisuje član 90 Ustava Srbije?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, propisuje nadležnost vlade. I piše, prvo: "Vodi politiku Republike Srbije i izvršava zakone, druge propise i opšte akte Narodne skupštine u skladu sa Ustavom," pa onda peto, "utvrđuje načela za unutrašnju organizaciju ministarstava i drugih organa uprave i posebnih organizacija, postavlja i razrešava funkcionere u ministarstvima i posebnim organizacijama," sedmo, "vrši ...

prevodioci: Malo sporije čitajte, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: “Vrši nadzor nad radom ministarstava i u posebnim organizacijama, poništava ili ukida njihove propise koji su u suprotnosti sa zakonom ili propisom koji je ona donela.” Dakle, gospodine Baboviću, sve ono šta vi pokušavate da stavite u nadležnost predsednika Republike Srbije bila je nadležnost vlade i to se u praksi tako odvijalo. Pokušavate da stavite predsedniku Republike nadležnosti koje je obavljala vlada, verovatno u funkciji podrške onome što tvrdi ovo takozvano Tužilaštvo, je li tako ili nije, gospodine Baboviću?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne prihvatam nikakve insinucije da sam radio da bih podržao stavove Tužilaštva i da sam pisao da bih podržao rad Tužilaštva i mislim da to nije časno iznositi. A o ustavu i ustavnosti u vreme kada ste vi držali vlast u Srbiji i Jugoslaviji ima dosta svjedočenja kako je to funkcionisalo, odnosno kako ustav i zakoni su primjenjivani samo onda i onoliko koliko je to vama odgovaralo. Ja ću da vas podsjetim na izjavu vašeg pomoćnika, pomoćnika ministra pravde iz novembra 1997. godine koji je rekao da se policija otrgla od zakona i da je potreban novi “Četvrti plenum” da bi se ona vratila u normalne okvire. To je javna izjava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako je javna izjava ministra pravde, pa taj ministar pravde je bio u toj vladi i imao pravo da zauzima svoje stavove. Kao što vidite, vi govorite o mom ministru pravde, a reč je o članu vlade koji nezavisno nastupa, bar iz te priče koju vi kažete. Ja ne znam za tu njegovu izjavu, ali ako je tako pa zar nije njegov posao da kritikuje određene slabosti u funkcionisanju?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja bih reko da je on samo konstatovao, a da je mogao to da otklanja, to nije uopšte bilo očigledno ni tada ni kasnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, gospodine Baboviću, ajmo da se pozabavimo tačkom 122 vašeg izveštaja, evo, gospodine Mej (May), ja se držim vašeg uputstva da navodim tačke, dakle kažete: “Interesantno je da važeći policijski propisi ne predviđaju nikakve posebne mere u slučajevima kada se primjenom sredstava prinude prouzrokuje smrt ili teška telesna povreda. U tim propisima se ovakvi slučajevi uopšte ne pominju”. To vi kažete. E, sad ja vas pitam, gospodine Baboviću, da li to govori o vašoj neobjektivnosti u ulozi zastupnika ovog takozvanog Tužilaštva i da li to govori o vašoj nekompetentnosti? Dakle, vi kažete, policijski propisi

ne predviđaju nikakve sankcije kada se primenom prinude prouzrokuje smrt i tako dalje. Da li znate ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, dozvolite da nešto istaknem. Ove insinucije se stalno ponavljaju, ne samo sa ovim svedokom već i sa drugim svedocima. Pored toga što vređaju svedoka, one možda služe da se skrene pažnja na nešto drugo. Možda bi bilo korisno razmotriti ako bi optuženi mogao da se prisili da postavlja ta pitanja bez komentara. Mi inače ne reagujemo na njih, ali svedoci moraju da odgovaraju na pitanja kojima prethode ovakve insinucije, što je jednostavno neprihvatljivo.

SUDIJA MEJ: Da, to je tačno. Čuli ste, gospodine Miloševiću, idemo na neko prihvatljivo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato, pošto vi tvrdite da, eto ti propisi ne pominju, da se to ne čini, upravo to što vi ovde citirate je regulisano Krivičnim zakonom?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne govorim o Krivičnom zakonu nego o policijskim propisima i u sledećem članu navodim da su takvi slučajevi, kao izuzetno teški slučajevi zato što je nastupila smrt nekog lica. U onom ranijem Pravilniku o upotrebi sredstava prinude od strane pripadnika saveznog SUP bila je predviđena obaveza saveznog sekretara da, kada je upotrebom sredstava prinude prouzrokovana teška telesna povreda ili smrt nekog lica, obrazuje posebnu komisiju koja utvrđuje sve okolnosti i daje mišljenje. Ja govorim, ja govorim o policijskim propisima, a ne analiziram Zakon o krivičnom postupku ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baboviću, da ste pravnik vi biste znali da se određena ...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da završi. Dozvolite svedoku da završi. Nemojte ga prekidati. Izvolite.

SVEDOK BABOVIĆ: Časni Sude, ja sam završio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da li znate da, na primer, član 190 Krivičnog zakonika Jugoslavije sankcioniše krivično delo iznuđivanja iskaza, to je, znači direktno se odnosi na policiju, predviđa za kvalifikovani

oblik kakav vi navodite kao primer kaznu zatvora najmanje godinu dana, a može do 15 godina za najteže oblike? Pa onda, ima krivično delo protivpravno lišavanje slobode, lišavanje slobode nekoga je, takođe, u nadležnosti policije, dakle protivpravno lišavanje slobode, član 189 Krivičnog zakona Jugoslavije, odnosno član 63 Krivičnog zakona Srbije, takođe predviđa najmanje tri godine zatvora, do 15 godina, pa onda krivično delo ugrožavanja sigurnosti koje takođe predviđa ...

SUDIJA MEJ: Prekinuo sam vas, jer govorite već nekoliko minuta. Doktore Baboviću, vi možda razumete u čemu je poenta kod ovih pitanja. Ako je to slučaj, molim vas da odgovorite, ako ne, preći ćemo na nešto drugo.

SVEDOK BABOVIĆ: Da, samo što se tu, kako se kod nas kaže, zamenjuju teze. Ja ne govorim o Zakonu o krivičnom postupku nego o policijskim propisima. A u međunarodnim instrumentima kao što je, mislim da je to Građanski pakt, odnosno Pakt o političkim i građanskim pravima izričito je naglašeno da se određena postupanja policije moraju izričito sankcionisati u svim propisima koji se odnose na policijsku obuku i na rad policije, kao što je, na primer, slučaj sa torturom i iznuđivanjem iskaza. Znači da pored onoga što postoji u krivičnim zakonodavstvima svih ili manje više svih država, postoji i obaveza tih istih država da u policijske propise unesu tu zabranu. To nije slučajno urađeno zato što je policija, najčešće, u prilici da takav, takvu zabranu prekrši.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi smatrate da to što se u Krivičnom zakonu u članu 190 iznuđivanje iskaza kvalifikuje kao veoma teško krivično delo nije dovoljno nego treba da bude i u nekim pravilima policije predviđeno to krivično delo, iako je ono specifično i odnosi se upravo na policiju i sankcionisano kao krivično delo? To je vaše stručno mišljenje?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je moje stručno mišljenje, ja sada ne mogu da nađem da vam pročitam koji je to član Međunarodnog pakta o građanskim i ljudskim pravima (International Covenant on Civil and Political Rights) koji to propisuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, gospodine Baboviću. Dakle, ako Krivični zakon predviđa kao krivično delo to što vi kažete da ne postoji i da nije sankcionisano, onda je to za vas nedovoljno, nego samo

ako ga sadrži i odgovarajući propis koji se odnosi isključivo na uređivanje poslova unutrašnjih poslova. Je li to što vi tvrdite?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Vi to gledate na jedan način koji nije za mene prihvatljiv. Potrebno je da postoji u Krivičnom zakonu i u Zakonu o krivičnom postupku, ali je isto tako potrebno da postoji i u policijskim propisima, da se policajci na to neposredno upozoravaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni to uče ...

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: To nisam izmislio ja, nego to je izmislila međunarodna pravna zajednica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni to uče u svom obrazovanju i predočava im se da je to krivično delo i upoznaju se sa Krivičnim zakonom svoje zemlje. Prema tome, ne razumem potrebu na kojoj vi insistirate i neka ostane to vaše stručno mišljenje. Vi pominjete na nekoliko mesta u svom izveštaju neki dokument pod nazivom "Pravila službe". Je li tako, gospodine Baboviću?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je i kada usvojio taj dokument i gde je on objavljen, pravila službe?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ako pročitate na prvoj strani definicije skraćenica i pojmova, onda ćete videti da se pod pravilima službe MUP-a, Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije podrazumeva Pravilnik o načinu vršenja Službe javne bezbednosti koji je donet 1974. godine i objavljen u "Službenom glasniku".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A upravo sam to hteo da pročitate, gospodine Baboviću, vrlo mi je drago jer vi ste sami nadenuli taj vojni izraz "Pravila službe", kao da je to vojna organizacija, a radi se o Pravilniku o načinu vršenja poslova Službe javne bezbednosti iz 1974. godine, objavljeno u „Službenom glasniku Socijalističke Republike Srbije“ 13. jula 1974. godine, znači pravilnik, a ne nikakva pravila službe. Je li vam poznato da je Pravilnik još uvek na snazi, iako su do tada doneti ustavni amandmani u više navrata, odnet novi Ustav Srbije, Ustav Jugoslavije, novi Zakon o krivičnom postupku, pa nedavno novi Zakon o krivičnom postupku, što su sve stariji pravni akti od ovoga pravilnika?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: To mi je poznato, a takođe mi je poznata praksa da kada se rade ovakvi izveštaji i papiri, da se nastoji da se u samom tekstu, na što je moguće kraći način označavaju organi ili dokumenti čije je puno, puni naziv i objašnjenje dato u nekom pojmovniku. A pravila službe, termin "Pravila službe" nisam izmislio ja, nisam ga ja pripisao miliciji odnosno kasnije policiji, nego su to uradili pripadnici organa unutrašnjih poslova kod kojih se taj dokument označava kao Pravila službe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li imate vi, pravite li vi razliku između "Pravila službe", kakva kao zvanični dokument postoji za vojsku i Pravilnika koji propisuje postupke pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova? Pravite li razliku između te dve kategorije propisa? Samo kažite da ili ne.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne mogu da kažem da ili ne, ja pravim razliku između pravila službe u vojsci i pravilnika o vršenju poslova u ministarstvu, ali ponovo podsjećam da sam ja pravilnik označio kao "Pravila službe" radi skraćanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, znači upotrebili ste vojni izraz da biste skraćeno objasnili nešto, da bi opisali. A da li je vaša namera bila da pokažete, upravo da dokazujete na jedan neadekvatan način svoju tezu o militarizaciji policije?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Nije to dokaz te namere i takva namera nije postojala kao nešto neosnovano. To je samo odraz onoga što postoji u organima unutrašnjih poslova. Pitajte koga god hoćete pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova koji zna za taj dokument, ali na žalost, sada ih više i nema mnogo koji to znaju kako se to zove, on će reći, "a to je ona žuta knjiga, to su pravila službe". Tako da nisam vam ja tu ništa podmetao militarizaciju kroz naslov jednog dokumenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ja samo govorim o osnovnoj intenciji ovoga što vi pišete, a nesumnjivo je da je taj pravilnik, dakle, a ne pravila doneta 1974. godine, je li tako?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da pogledamo ove vaše tačke 141 i 142. Vi kažete u tački 141: "U najvećem broju slučajeva, naročito u akciji oduzimanja oružja ...

prevodioci: Čitajte malo sporije, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo sporije, poslušaću ove prevodioce, ali pošto ja moram da citiram, gospodine Mej, gospodine Robinson (Robinson), ovaj izveštaj gospodina Babovića, meni će zaista biti potrebno malo više vremena nego što ste mi vi rekli ...

SUDIJA MEJ: Ne, vi ste veliki deo vremena potrošili raspravljajući se sa ovim svedokom na neprikladan način. To ne opravdava produžetak vašeg roka. Naravno, možete da postavite svoje pitanje i možete da citirate pasus ako želite. Gde možemo da ga nađemo? Da li je to aneks broj 10? Možda tužilac može da nam pomogne.

TUŽILAC NAJS: To je paragraf 141 i 142 u izveštaju ovog svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vi tvrdite, ali preskočiću neke delove pa idem na suštinu. Dakle, kažete: "Potraga za oružjem je bila formalni izgovor," pa kažete, "poznato je da su pripadnici MUP-a pretresali građane albanske, posebno na Kosovu i muslimanske nacionalnosti," u zagradi kažete, "posebno u Sandžaku". To je ono šta vi lično kažete. E sad, da li vi tvrdite da je policija imala duple standarde prema Muslimanima i Albancima u odnosu na ostale građane i stanovnike, sobzirom na nezakonito držanje oružja, nezakonito posedovanje oružja?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ja to kažem na osnovu poznavanja situacije u to vreme, kada je nesrpsko stanovništvo bilo izloženo merama te vrste dok se u isto vreme srpsko stanovništvo naoružavalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Baboviću. To vi možete da tvrdite. Ali vi kažete da su pretresane kuće Albanaca i Muslimana u Sandžaku, iako se ta oblast u Srbiji naziva Raška oblast, a Sandžak je turska reč. A vi, pošto niste Turčin, pretpostavljam da treba da koristite srpski izraz ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, nećemo više rasipati vreme na ovakve stvari. Imate li vi neko ozbiljno pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ - PITANJA: Gospodine Mej, sva su mi pitanja ozbiljna, imam dosta pitanja za ovog svedoka. Zna li vi koliko je komada

oružja, pošto vi kažete da je to kao izgovor korišćeno, koliko je komada oružja oduzeto na području samo SUP Novi Pazar u Raškoj oblasti, ovoj što vi zovete Sandžak, 1992. godine, 1993. i 1994. godine? Da li znate da je 1992. godine oduzeto 392 komada, 1993. godine 486 komada, 1994. godine 912 komada oružja? Da li znate to, gospodine Baboviću?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: To je meni poznato, ali ja bih skrenuo pažnju na tekst te rečenice, druge rečenice, u pasusu 142 gde se kaže da: "Traženje oružja koje se drži bez dozvole bio je formalni izgovor, mada se, naročito na Kosovu često nije radilo samo o izgovoru, nego i o stvarnoj potrebi da se sprovede zakonski propis".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, zato ja ne navodim, ne Kosovo, nego vam navodim Rašku oblast i Novi Pazar koji nije na Kosovu. A znate li, gospodine Baboviću, osim ovih cifara, koje kažete da ne znate, da je 1993. godine na području SUP Novi Pazar oduzeto, između ostalog i pet puškomitraljeza, 184 automata i automatske puške, 180 poštolja i revolvera, 23.015 komada municije, sve to u ilegalnom posedu? Da li vam je to poznato? Eto, to nije Kosovo.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je, ali mi nije bilo relevantno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja razumem da vam nije relevantno, a znate li ...

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Zato što sam to uvažio, to sam uvažio na određeni način u izveštaju. Nisam negirao, nego sam na određeni način to uvažio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde ste to uvažili?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: U rečenici gde se kaže naročito, "radilo se ne samo o izgovoru nego o stvarnoj potrebi da se sprovedu zakonski propisi".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To kažete samo na Kosovu. A ja sam, upravo zato što ste tu izuzeli samo Kosovo, citirao isključivo ne Kosovo nego Novi Pazar. A da li znate, gospodine Baboviću, da na je području Novog Pazara 1994. godine oduzeto četiri puškomitraljeza, 126 automata, 322 pištolja, 18 bombi, 16.646 komada municije, nekoliko kilograma eksploziva u ilegalnom posedu? Je li imate te podatke?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Te podatke sam ja imao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ja moram vaše ispitivanje da privedem kraju. Imate još otprilike dva minuta da završite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja neću ovo unakrsno ispitivanje uopšte moći da završim, gospodine Mej. Vi mi ograničavate praktično svaku mogućnost za postavljanje pitanja. Gospodine Baboviću, vi ste govorili kako su policajci nezakonito pretresali prostorije Otpora. Da li ste možda čuli da je ubica Boška Peroševića, predsednika Vlade Vojvodine, izvesni Lazović koji je uhvaćen, neposredno pre nego što će ubiti Boška Peroševića, delio baš materijale organizacije Otpor? Jeste čuli za to?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Čuo sam, ali to ne vidim da ima direktne veze jedno sa drugim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nema direktne veze jedno sa drugim? A jeste li govorili o materijalima, evo stavite na grafoskop, molim vas, ovaj letak. Imam čak i, ovo je ostavio jednom prijatelju pokojni Vlajko Stoilković, svojim rukopisom koji se može ustanoviti vrlo lako da je njegov, kakve su letke bacali iz aviona za vreme agresije. A ovo je letak, kaže: "Šta je Milošević dobio tokom svog predsednikovanja?" Evo stavite na grafoskop da vidite, možda će pomoći.

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, da li su to propagandni materijali, možda će pomoći, je li imamo to na grafospoku? Da. Pogledajte, molim vas: "Šta je Milošević dobio tokom svog predsednikovanja". Ovo je očigledno neka vila na Mediteranu i neka četvoropalubna, četvoropalubna nekakva jahta i tako dalje. Možda će onima, da li je ovo iz koje mediteranske zemlje, nesumnjivo je, možda će pomoći nekome da prepozna te objekte, pa da nam da odgovor, čije li je to i ko je izmislio takve stvari. Zna li vi koliko je propagande ovde bilo o tome šta je Milošević, pogledajte ovde ...

SUDIJA MEJ: Na koji način je ovo relevantno? Sačekajte trenutak, na koji način je relevantno za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantno je kako je tretirana određena praksa policije u vezi sa propagandnim materijalom. A ovde na ovom papiriću, koji je zapisao Vlajko Stojilković, kaže papirić koji su NATO bacali iz aviona za vreme agresije, kojim su se prljavim lažima služili i danas služe. Uostalom, gospodine Mej, ja sam pročitao u novinama kako je gospođa del Ponte (Carla Del Ponte) izjavila da su otkriveni neki moji računi, pa bi ja voleo da vidim ...

SUDIJA MEJ: Ja ću zaustaviti sve ovo. Ovo nema nikakve veze sa ovim svedokom. Zamoliću poslužitelja da taj dokument vrati optuženom. Gospodine Tapušковиću, ili gospodine Kej (Kay), imate li vi neka pitanja? Možda bismo mogli da završimo pre pauze, ako je ikako moguće.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Gospodine Babović, ako bismo mogli da pogledamo ovaj dosije ključnih dokumenata koje je Tužilaštvo podelilo u petak, mislim da je broj dokaznog predmeta bio 467. Želim samo da pogledamo pregled ovih raznih zakona, da počnemo sa brojem 5, to je Zakon o činovima. Da li gledate upravo taj odeljak, to je broj 5, Zakon o činovima, Ministarstva unutrašnjih poslova i rekli sta da postoji jedna nedavna odluka Ustavnog suda o ovom zakonu. Moje pitanje glasi: da li je ovaj zakon još uvek na snazi u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Jeste, ali sa napomenom da je, od prije neki dan, ta odredba proglašena neustavnom.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li se to odnosi na dodeljivanje činova strancima? Da li je to taj aspekt zakona u pitanju?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Taj aspekt nije u pitanju, mada ja se čudim da ako se jedan zakon proglašava, odnosno odredba jednog zakona proglašava nevažećom zato što reguliše materiju koja njoj pripada zašto se to isto pravilo ne primeni i na sledeću odredbu koja, takođe, daje predsedniku republike ovlašćenja koja mu po Ustavu ne pripadaju ...

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Znači, kako sad stvari stoje, ovo je još uvek zakon u Republici Srbiji, zar ne?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, žao mi je što ovo nisam podelio ranije. Gospodine Kej, mi imamo vrlo kratak novinski izveštaj o ovoj odluci. Mogu svima da dam primerke, ukoliko želite.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Hvala, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Ovo je zaheftana verzija koja sadrži engleski i BHS izvor, odnosno, verziju. Zahvaljujem se svojoj koleginici Milenov (Alexandra Milenov) za ovo, to je stanica B-92 od 12. juna.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Časni Sude, pošto je ovo bilo pomenuto u iskazu, bilo bi dobro da imamo broj dokaznog predmeta.

SUDIJA MEJ: Da.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva 466, tabulator 17.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da se vratimo na rezime, na spisak zakona i pogledamo broj 6. To je Zakon o unutrašnjim poslovima i vi citirate iz tog zakona neke članove. Da li taj zakon još uvek važi u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da, uz onu napomenu koju sam maloprije učinio.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da pogledamo propise koji su pod brojem 9. To su propisi MUP-a, pravilnik MUP-a. Da li to još uvek važi u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Mislim da je ovaj pravilnik u kasnijem periodu pretrpeo nekoliko izmjena.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Verovatno ne možete da nam kažete precizno koje izmene. Ne želim nikakve detaljne odgovore, samo mi recite da ili ne?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Ako pogledamo broj 9, to je Odluka o osnivanju ministarskog štaba za suzbijanje terorizma od juna 1998. godine. Da li ova odluka još uvek važi u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ta odluka ne može da važi zato što su se policijske i vojne snage sa Kosova povukle 1999. godine.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Ako pogledamo broj 10, to je tabulator 7, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Resora državne bezbednosti za Republiku Srbiju. Da li ovaj pravilnik još uvek važi u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne, zato što Resor državne bezbednosti više ne postoji, nego postoji Bezbjedonosno-informativna agencija.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li je onda ovaj pravilnik proglašen nevažećim, kao neka vrsta amandmana na pravila koja sad važe? Ako pogledamo broj 11, to je Zakon o odbrani Savezne Republike Jugoslavije, član 17, da li on danas još uvek važi u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Pa, na to pitanje je teško odgovoriti, on formalno važi i dalje je u pravnom sistemu, sastavni deo pravnog sistema, ali FRJ, odnosno SRJ, više ne postoji, nego postoji jedna druga državna zajednica i postoji na drugi način uređeno pitanje oružanih snaga. Mada sve nije okončano, to je proces u toku.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li je ekvivalent tog zakona nešto što se danas primenjuje na Republiku Srbiju? Da li se ekvivalentni zakon danas primenjuje na Republiku Srbiju?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Primjenjuje se ovaj zakon u meri u kojoj je to moguće primjenjivati u novim uslovima.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Broj 12, tabulator 8, Zakon o državnoj upravi sa amandmanima, članovi 43 do 46. Da li to još uvek važi u Republici Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Sad prelazim na broj 14, tabulator 9, to je Zakon o ličnim kartama, ili Zakon o legitimacijama. Da li to još uvek važi danas u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Broj 15, tabulator 10, Pravilnik o načinu vršenja poslova javne bezbednosti. Da li on još uvek važi danas u Republici Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Pa i to je teško tvrditi da li važi ili ne važi. Ja mogu iz ličnog iskustva da vam kažem da u jedno tri tri policijske stanice, gde sam se obratio za taj pravilnik, niko nije mogao da mi ga nađe, tako

da je teško reći da li on važi. On formalno, formalno-pravno on je i dalje na snazi i on je taj koji treba da reguliše ponašanje policije.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Broj 16, Ukaz o ličnim kartama tokom ratnog stanja. Da li taj ukaz još uvek važi danas u Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Taj ukaz je ukinut.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Broj 17, tabulator 17, Zakon o putnim ispravama jugoslovenskih državljana. Da li on danas važi u Republici Srbiji?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Nemam više pitanja.

TUŽILAC NAJS: Ja mogu da završim do pauze.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baboviću, samo nekoliko stvari. Optuženi vas je u nekoliko navrata pitao kakva je svrha vašeg svedočenja. Vi ste Crnogorac po rođenju, je li tako?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste napisali knjigu zbog koje smo vas mi našli i pozvali da svedočite, napisali ste je mnogo pre nego što smo vas mi prvi put kontaktirali. Kakva je bila svrha ili zamisao ili namera kada ste pisali knjigu u kojoj izražavate svoja mišljenja?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: To je bila želja da se skrene pažnja na postojanje problema poštovanja ljudskih prava u Srbiji i da se, ako je moguće, doprinese njihovom poštovanju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada je objavljena vaša knjiga, da li je na promociji knjige bilo nekih predstavnika samog MUP-a?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Predstavnici saveznog Ministarstva unutrašnjih poslova i Policijske akademije su prisustvovali na promociji moje knjige o međunarodnim policijskim odnosima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je neko osporavao tačnost bilo čega što je u vašoj knjizi napisano, bar neko od predstavnika MUP-a, koliko vi znate?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Jedino osporavanje došlo je od pomoćnika saveznog ministra unutrašnjih poslova 2000. godine, u leto 2000. godine kada je tvrdio da sam ja doktorsku tezu prepisao, iako je očigledno da to nije bilo moguće zato što o problematici policijskih odnosa i o međunarodnom policijskom pravu kao novoj grani međunarodnog javnog parava, niko prije mene nije pisao, ne samo u Jugoslaviji nego i u svijetu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaš izveštaj ovom Sudu je javni dokument i optuženi se žali što vi pišete da je bilo 150.000 policajaca u Srbiji. On kaže da to nije tačno, a vi se pozivate na budžet. Da li je ta cifra ikada osporavana, osim što ju je ovde osporio optuženi?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Nikad nije osporavana, iako je bila objavljena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pitali su vas u petak o izvorima informacija koji govore o zločinima koji su činili policajci. Govorilo se da to ne može biti verodostojno. Koliko vi znate, da li je bilo nekog krivičnog gonjenja policije za počinjene zločine?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Bilo je, određeni broj slučajeva se desio u kome su policajci krivično gonjeni zbog nekih počinjenih krivičnih dela, ali za, recimo za jedan slučaj koji se desio u Beogradu i u kome je život izgubilo jedno lice romske narodnosti, sve je bilo zabašureno i policajci nisu osuđeni. Za jedan drugi slučaj, opet nasilje prema jednom Srbinu iz okoline Kruševca slično se desilo. Međutim, bilo je, ne može da se kaže da nije bilo uopšte slučajeva krivičnog gonjenja protiv policajaca koji su počinili krivična dela. U odnosu na smrt u zatvoru, tu ja nisam upoznat da je bilo ko odgovarao, a postoji, sa više strana postoje podaci o tome da je bar jedno šest lica u zatvorima na Kosovu izgubilo život dok se nalazilo u rukama policije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Možete li da nam pomognete, ali nemojte da nagađate, da li se imalo poklapa broj ovakvih zločina koji su utvrđeni i broj slučajeva krivičnog gonjenja policajaca?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Precizno vam ne mogu navesti, ali mogu da vam kažem da je broj slučajeva koji su krivično gonjeni bio jako mali i da se svodio na možda jedno tri, četiri, prema onome što je objavljeno

u javnosti, a u javnosti je objavljeno, svaki od tih slučajeva je objavljen u javnosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imam samo još tri ili četiri teme, dosta kratke. Prvo, prošle nedelje ste govorili o tome kako je struktura predviđala nadzor policijske aktivnosti. U izveštaju se kaže, u vašem izveštaju se kaže da ono što je predviđeno nije uvek bilo i sprovedeno posle 1992. godine. U okviru iste teme pisali ste o želji međunarodne zajednice da policija bude odgovorna i da podnosi izveštaje za svoju aktivnost, kao i o centralizaciji tog izveštavanja i odgovornosti policije u bivšoj Jugoslaviji. Ja bih hteo da mi odgovorite sledeće: da li ta centralizacija o kojoj vi govorite dovodi do veće ili manje odgovornosti u radu policije, po vašem sudu?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ona svakako smanjuje odgovornost, pošto se sva odgovornost centralizuje na jednom mjestu i ne postoji utvrđena odgovornost tamo gde policajci rade i gde počinu neka zlodela, nego se disciplinski postupaju policentralizovano i sva odgovornost je centralizovana. Izuzev, naravno, kad se radi o krivičnoj odgovornosti, onda u onom delu gde se protiv nekoga treba da pokrene postupak, to je pripadalo lokalnim organima gonjenja, ali i u takvim slučajevima republičko ministarstvo daje pomoć pripadnicima Ministarstva koji su izloženi krivičnom gonjenju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Druga od moje tri, četiri teme je sledeća. Dokazni predmet 277 koji smo gledali već izvesno vreme, to je dokument koji se tiče direktnog kontakta predsednika sa MUP-om, za njega je rečeno da je baziran na članu 83 Ustava Republike Srbije. Da li ste vi smatrali, odluka od 21. aprila 1997. godine, koja daje ovlašćenje predsedniku Srbije da ima direktne kontakte sa Resorom državne bezbednosti, to je broj 7 u spisku dokumenata, po vašem sudu, po vašem mišljenju, da li je ova odluka zaista zasnovana na članu 83 ustava?

PRIJATELJ SUDA KEJ: Mislim da ovaj svedok ne može dati odgovor na ovo pitanje. To je pravno pitanje, a on je stručnjak za policiju i pitati ga da li on smatra da li su odluke propisno zasnovane na zakonu, ja mislim da nije u redu, pošto to izlazi van okvira njegovih kvalifikacija.

TUŽILAC NAJS: Ovo proizilazi iz pitanja optuženog ovom svedoku.

SUDIJA MEJ: Može da odgovori, a mi ćemo odlučiti kakvu ćemo težinu pridati njegovom odgovoru.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktore Babović, to je član 83 Ustava Republike Srbije, imam primerak tog člana ovde za vas.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Mogu li dobiti kopiju te odluke, molim vas?

TUŽILAC NAJS: To je dokazni predmet 277.

SUDIJA MEJ: Vrlo je teško da sekretar reši ovo tako na brzinu.

TUŽILAC NAJS: Izvinite, časni Sude, mislio sam da smo vratili taj dokument sekretaru.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Doktore Babović, ako možete da izrazite neko mišljenje, izvolite?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Da li možete da ponovite pitanje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Dokazni predmet, ovaj koji gledamo, to je odluka od 21. aprila, tvrdi se da je ona zasnovana na članu 83 Ustava Srbije.

Da li vi smatrate da je ona zaista propisno zasnovana na tom članu Ustava?

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Ne bi se moglo reći, to, kao što je i uvaženi *amicus curie* naglasio, ja nisam pravnik, ali po mišljenju, ne može se reći da je to zasnovano i da to proističe iz ovlašćenja predsednika republike koja su data članom 83 ustava, jer ovom odlukom se faktički mijenja, mijenja se sistem komuniciranja i komandovanja u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Konačno, pazim na vreme, rečeno je da vi pripisujete optuženom da je imao neka ovlašćenja koja bi trebalo da pripadaju samo vladi, a to je da prima izveštaje i informaciju o izvesnim pitanjima od ministara, konkretno ministra unutrašnjih poslova.

SVEDOK BABOVIĆ – ODGOVOR: Predsjednik republike može da traži od vlade izveštaje o određenim pitanjima, a nigdje nije rečeno da može da traži od ministarstva ili od Ministarstva unutrašnjih poslova. Samo je u Zakonu o

unutrašnjim poslovima to pravo da predsjednik republike može direktno od ministra da traži izvještaj o stanju bezbjednosti u republici dato.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam puno. Žao mi je što sam prešao rok.

SUDIJA MEJ: Doktore Babović, ovim je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud da svedočite i hvala vam što ste nam bili na raspolaganju i danas pre podne. Sada ste slobodni. Idemo na pauzu od 20 minuta.

TUŽILAC NAJS: Mogu li ja samo pre pauze da vam kažem raspored za dalje ili ćemo to posle pauze?

SUDIJA MEJ: Posle pauze.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Grum (Groome), mada smo očekivali odgovor od gospodina Najsa.

TUŽILAC GRUM: Da, upravo sam ga kontaktirao i rekao je da će doći uskoro u sudnicu, u 12.15, da vam se obrati.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC GRUM: A sada pozivamo svedoka B-1047. Dok čekamo, mi ćemo uvoditi dokumente, odnosno jedan dokument od devet registratora, molim broj. Oprostite, ne devet registratora nego devet tabulatora.

sekretar: Biće to dokazni predmet Tužilaštva 468.

TUŽILAC GRUM: Jedno preliminarno pitanje koje bismo mogli da rešimo dok čekamo. Ovo je zaštićeni svedok, mi ćemo pokazivati neke fotografije na kojima se on vidi i tražićemo, naravno, da one budu uvedene u spis pod pečatom. Međutim, kako bi što je moguće više bili na javnoj raspravi, mi smo pripremili kopije tih dokumenata na kompjuteru gde su te fotografije takve da je njegovo lice prekriveno. Naša namera nije da ponudimo na

usvajanje te fotografije, njih ćemo samo pokazati na ekranu, ako je to sa vaše strane prihvatljivo.

SUDIJA MEJ: Jeste. Moliću da svedok pročita svečanu izjavu.

SVEDOK B-1047: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cjelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

SVEDOK: Hvala.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC GRUM

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, vama je Pretresno veće dozvolilo neke zaštitne mere, pa ću vam se ja obraćati pseudonimom, a to je B-1047, za vreme vašeg svedočenja. Za početak ću vas moliti da pogledate jedan dokument, to je dokument pod tabulatorom broj 1 dokaznog predmeta Tužilaštva 468. Moje pitanje sa tim u vezi je sledeće: da li se u prvom redu ovog dokumenta nalazi vaše ime i da li je pri dnu stranice vaš potpis?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Poštovani Sude, da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kako bismo dodatno zaštitili vaš identitet, ovde smo naveli i ime vašeg sela. Za vreme vašeg svedočenja kad treba da pomenete to mesto, recite samo moje selo pa će Pretresno veće znati na koje selo mislite. Završio sam sa tim dokumentom, hvala. Moliću da ovo bude uvedeno u spis pod pečatom. Gospodine, april 1992. godine. U kojoj opštini ste vi živeli u to vreme?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Opština Ključ.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je opština Ključ u jednom trenutku preuzeta?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Od strane koga?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Od strane srpske vlasti.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Nakon preuzimanja opštine Ključ da li postojala, da li je uvedena nekakva radna obaveza u odnosu na tamošnje stanovništvo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, Muslimani Bošnjaci su morali da idu u radne obaveze.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste i vi lično ispunili vašu radnu obavezu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je ta nametnuta radna obaveza uključivala u jednom trenutku i rad na liniji sukoba?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Opišite nam, molim vas, kada je to bilo i gde ste tačno poslati?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: 1993. godine prvi put sam otišao na radnu obavezu, to je bilo Grabež, ratište na Bihaću.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li su se u vreme kad ste vi tamo poslani onde odvijale borbe?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ko je zajedno sa vama poslat tamo u to vreme? Ne zanimaju me toliko imena koliko broj ljudi i njihova etnička pripadnost?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Nas 30 je tad poslano, a tamo smo zatekli dvadesetak još koji su ranije otišli.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koje su nacionalnosti, su bili tih pedesetak ljudi u Grabežu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Svi Bošnjaci.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kako su vas obavestili o ovoj radnoj obavezi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Poslali su kurira koji nam je donio pozive.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li znate šta bi se dogodilo onima koji su odbili da odgovore na pozive?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Oni bi bili pretučeni i ponovo odvedeni na liniju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste 1995. godine ponovo poslali na liniju fronta?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, u maju 1995. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Recite nam, molim vas, šta se tom prilikom dogodilo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tada je srpska policija došla rano ujutro i pokupila mene, Dursuma Pajića, Zijada Bukvića, Derviša Šehića, Safeta Šehića, Mehmeda Šehića, Osmana Muratovića i direktno nas odvela u mjesto Drenovo Tjesno, nedaleko od kasarne Grabež.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko dugo ste ostali raditi na liniji fronta taj put?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Do 13. septembra.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada me ponovo zanima vaš rad na liniji fronta 1993. godine. Opišite nam, molim vas, kakvu vrstu zadatka ste dobili na liniji fronta?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, morali smo da kopamo tranšeje, utvrđujemo rovove i nosimo hranu za tu srpsku vojsku, vodu i sve te teške poslove smo mi obavljali.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A sada ponovo 1995. godina, od maja do septembra. Da li ste imali slične zadatke ili su bili različiti?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, u pauzama dok nismo odlazili na ratište, obavljali smo poslove, u mome selu, recimo, morali smo da sječemo drva za porodice poginulih srpskih boraca i razne poslove, košenje sjena, trave i tako.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Septembar 1995. godine. Recite nam šta se generalno događalo na području Bihaća i Sanskog Mosta u to doba?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, 13. septembra snage Petog korpusa BiH armije su prodrle linije srpske, tako da se srpska vojska počela povlačiti prema Sanskom Mostu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jeste li vi kada se to dogodilo bili na liniji fronta i radili?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta ste vi i drugi Bošnjaci koji su tamo imali radnu obavezu, uradili kada se to dogodilo?

SVEDOK B1047 – ODGOVOR: Pa, tada smo mi morali skupa sa srpskom vojskom da idemo prema Sanskom Mostu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Po dolasku u Sanski Most, jesu li vam Srbi dali neka uputstva?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Prije dolaska u sam grad, vojnici koji su bili iz Ključa su nas ostavili na samom ulazu u Sanski Most. Zatim su nas preuzeli drvarski vojnici koji su rekli da nas vode negdje na ratište na Manjaču. Međutim, oni su nas isto ostavili tu, rekli su da je naredba da ne mogu da nas vode sa sobom. U tom trenutku mi smo saznali da je ključka vojska kojoj smo mi pripadali u radnoj obavezi u mjestu Poljak stacionirana nedaleko od Sanskog Mosta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U tom vremenskom razdoblju, od maja 1995. pa do tog trenutka koji sada opisujete, da li ste vi bili slobodni otići sa svoje radne obaveze kamo ste želeli?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jeste li vi doista i otišli u Poljak u blizini Sanskog Mosta?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta ste uradili kada ste tamo stigli?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tamo kad smo stigli, prvo smo oprali se u jednom potoku, smjestili smo se na jednu štalu. U tom trenutku je ubrzo stigao i jedan vojnik sa lijepom uniformom, čistom, maskirnom. Ostali srpski vojnici kojima smo mi pripadali u vojnoj obavezi nisu bili tako lijepo obučeni, i tražio je od ključkih vojnika da mu se da vozilo i ljude da se utovari municija iz skladišta "Velprom" i da se otjera pred hotel "Sanus".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Još nekoliko pitanja u vezi sa tim vojnikom. Kažete da je nosio maskirnu uniformu. Jeste li mogli da vidite neke oznake na toj kamuflažnoj, maskirnoj uniformi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: U tom trenutku nisam, ali su ključki vojnici pitali ga, a za koga je ta municija i oružje koje će se voziti. On je odgovorio da je to za komandanta Arkana.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste da ste vi bili prisutni kada se on obratio vama i još nekim drugim ljudima koji su bili sa vama. Da li je bilo nešto katrakteristično u vezi sa njegovim dijalektom?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, odmah smo uočili da je taj vojnik iz Srbije.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kako ste uspeli da ustanovite da je on iz Srbije?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Zato što je ekavicu koristio u svom govoru.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je to karakteristično za ljude iz konkretnog dela Srbije?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je taj vojnik bio naoružan?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kakvim oružjem?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, imao je automatsku pušku na sebi.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste da je tražio vozilo za prevoz municije iz tvornice "Veleprom". Opišite, molim vas, Pretresnom veću o čemu se radi, kakva je to fabrika i gde je smeštena?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To je jedno skladište "Velprom", smješteno je u Poljaku, nedaleko od Sanskog Mosta, neki kilometar od Sanskog Mosta udaljeno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kažete da je on hteo da vi to prevezete u hotel "Sanus", gde je taj hotel?

SVEDOK B1047 – ODGOVOR: Hotel se nalazi u centru Sanskog Mosta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta se dogodilo nakon toga, nakon što je on zatražio to vozilo za prevoz municije?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tada je srpski vojnik jedan, prezivao se Vojvodić, rekao nam da idemo natovariti to oružje iz "Veleproma", otjerati u hotel „Sanus“ i potom ćemo se ponovo vratiti nazad.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Taj Vojvodić, kažete da je on bio srpski vojnik, da li mislite da je bio vojnik iz Srbije ili lokalni vojnik iz redova bosanskih Srba?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Iz redova bosanskih Srba, dobro sam ga poznao, iz Ključa je, međutim, imena mu se ne mogu da sjetim.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I da li ste vi uradili kako vam je rečeno?

SVEDOK B1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na putu za "Veleprom" da li ste čuli ikakav razgovor između tog vojnika i drugih lokalnih vojnika bosanskih Srba o tome koja je svrha dolaska Arkanovaca u područje Sanskog Mosta?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, čuo sam taj razgovor. Arkanov vojnik je rekao da su oni došli u Sanski Most sa zadatkom da vrate Ključ koji su zauzeli Peti korpus, vojnici Petog korpusa.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Recite nam ko je bio u kamionu, ne trebaju nam imena već uopšteno, ko je bio u kamionu na putu za "Veleprom", ko su bili ti ljudi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tu je bio vojnik Vojvodić i Arkanov vojnik koji je došao po nas.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta se dogodilo kada ste došli u skladište "Veleproma"?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Dole smo zatekli pet, šest vojnika koji su naredili da utovaramo municiju, neke minobacačke cijevi su tu još bile, čak i neka nosila za ranjenike. Oni su nas non stop požurivali.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko ste otprilike vremena ostali u "Velepromu"?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ma, nekih pola sata možda.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta se dogodilo nakon što je kamion ukrcao?
SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tada smo krenuli u pravcu hotela "Sanus".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko vam je dugo trebalo da dođete do hotela "Sanus" od "Veleproma"?
SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Desetak minuta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta se dogodilo kada ste stigli u hotel "Sanus"?
SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Kada smo stigli pred sam hotel, na parkiralištu sam primjetio tenkova, transportera, minobacačkih cijevi, ispred su non stop bili desetak vojnika Arkanovih, preko puta samog hotela, ispred jedne zgrade vidio sam povezane civile. Tada su rekli da sačekamo, istovar ne možemo izvršiti dok ne dođe komandant koji se nalazi na terenu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jeste li videli neke autobuse na parkiralištu?
SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je bilo nekakvih oznaka na tim autobusima na osnovu kojih ste mogli da zaključite odakle su?
SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, pisalo je Vukovar, nisam siguran da li, "Autoprevoz", ali siguran sam da je pisalo Vukovar.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste da su neki ljudi bili Arkanovi vojnici. Na osnovu čega ste ih vi tako opisali? Na osnovu čega ste mogli da zaključite da su oni bili arkanovci?
SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa na osnovu toga što je vojnik iz Ključa razgovarao sa jednim Arkanovim vojnikom i tako su, dugo su razgovarali, da su došli tu da vrate Ključ, da je komandant na terenu, tako, ekavicu su koristili u govoru.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li ste mogli da zaključite kakav je odnos bio između arkanovaca i ovih lokalnih srpskih vojnika?
SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, poslije sam zaključio da nisu baš dobri odnosi, tako što su lokalni vojnici bježali, a Arkanovi vojnici su ih sakupljali i dovodili u "Sanus".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Rekli ste da su dva čoveka bila vezana za neki stub. Da li ste saznali šta se dogodilo, zašto su oni bili vezani?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Arkanov vojnik je objasnio vojniku Vojvodiću da su to ljudi koje je Arkan zatekao u pijanom stanju u Sanskom Mostu pa ih je zato povezao za stubove.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jeste li saznali koje su oni bili nacionalnosti?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li vam se u jednom trenutku obratio predsednik Sanskog Mosta, čovek po imenu Rašuo? Da li se obratio vama i ostalima?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Gospodin je došao do kamiona u kojem smo mi sjedili i pitao je da nema ko od nas da je trošio u toku dana alkohol. Ako ima, neka se dobro pazi od Arkana.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Na osnovu čega ste prepoznali gospodina Rašulu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Gospodina Rašulu sam često puta gledao na televiziji, tako da sam ga odmah prepoznao kad je prišao kamionu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada ću vas zamoliti da pogledate naš dokazni predmet 468, tabulator 2, radi se o dve fotografije koje će biti prikazane na ovom ekranu pred vama. Ako ne možete dobro da ih vidite, recite nam, pa ćemo vam dati originale. Da li prepoznajete mesto koje prikazuju ove dve fotografije? Počnite, molim vas, sa ovom prvom koja se završava brojem 110.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, prepoznajem.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I šta je to?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Na prvoj fotografiji se nalazi sam ulaz u hotel "Sanus".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim vas da sada pogledate drugu fotografiju koja se završava brojem 111. Šta ona prikazuje?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Na drugoj fotografiji se vide vrata od ulaza u prostoriju gdje se nalazio gospodin Arkan.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kada ste stigli u hotel "Sanus" da li ste počeli da istovarujete municiju i oružje iz kamiona?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne, nismo odmah. Morali smo da čekamo da dođe Arkan.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko dugo ste čekali, odnosno da li je u jednom trenutku Arkan zaista i došao i ako jeste, koliko dugo ste trebali da čekate?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Čim je pao sumrak, tada je jedan vojnik došao i reko da se kamion parkira na ulaz u "Sanus". Tad smo počeli sa istovarom municije i ostale robe.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I gde ste odnosili municiju i ostalu robu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Unosili smo je u hotel "Sanus", to su jedna druga vrata od ovih gdje sam pokazivao da je bio Arkan.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A šta se dogodilo nakon što ste iskricali oružje i drugu robu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pred sam završetak tog istovara, jedan vojnik nam je rekao, na kraju, da ćemo ući unutra u hotel i da će nas pregledati Arkan.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I jeste li ušli u hotel?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gde konkretno u hotelu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Odma iza ulaznih vrata nalazio se jedan bilijarski sto, tu nam je naređeno da se poredamo uz taj sto.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Opišite nam, molim vas, šta ste videli u tom delu hotela?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Kad smo ušli, vidio sam jednog starog čovjeka koji je šišao vojnike srpske, to je bio Bošnjak, vojnici su stajali u redu, on i je šišao na "nulu" i primjetio sam da su oni onda odvođeni u te autobuse koji su bili ispred, mislim da su onda vraćani ponovo na liniju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koja je bila svrha njihovog šišanja, ako znate?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne znam tačno, ali pretpostavljam da je to, da su to vojnici obilježeni koji su dezerteri, koji bježe i tako.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je u tom delu hotela bio prisutan i Arkan?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Arkan je izišao iz prvih vrata koje sam pokazivao.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: I šta je on rekao tada, ako je uopšte nešto rekao?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tada je pitao ko su ovi ljudi. Vojnik mu je jedan rekao, "to su ljudi koji su dotjerali, istovarili municiju," a on je onda prišao vojniku Vojvodiću, pitao ga je ko je on. On mu je odgovorio ime, prezime, tri puta ga je pitao, a onda je rekao da on može ići, da mi ostajemo. Zatim je nas pojedinačno pitao kako se zovemo, nakon toga rekao nam je i pokazao u jedan hodnik da tu stanemo i čekamo, da će biti posla za nas, da ćemo raditi tako neke poslove, što smo mi i učinili, otišli smo u taj hodnik.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko je bilo ljudi u tom delu hotela koji nisu bili u sastavu lokalne srpske vojske i nisu bili članovi te grupe u kojoj ste vi bili? Otprilike mi recite koliko je bilo ljudi tamo i šta su nosili na sebi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Molim vas, hoćete li ponoviti pitanje, nisam razumio?

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Osim vas, muškaraca u vašoj grupi i lokalne srpske vojske, koga je još bilo u holu hotela?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, tad su bili Arkanovi vojnici koji su silazili, penjali se uz stepenice i silazili tako da ne znam tačnog broja, uvijek su išli gore, dole, zatim ovaj čovjek koji je šišao ljude, dok su u međuvremenu privođeni ispred hotela još neki ljudi, ja ne znam, samo sam čuo neku dernjavu, galamu i tako.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Kad ste videli Arkana u tom trenutku, da li je on nešto imao na glavi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, imao je crvenu beretku.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li se sećate da li je nosio neke oznake u tom trenutku, na beretki?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Na beretki stajalo je četiri "S", okolo u krug je pisalo "Srpska dobrovoljačka garda".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A ovi ostali ljudi koji su bili sa Arkanom, šta su oni imali na glavama?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jedni su imali crne beretke, drugi su imali pletene kape, crne, dok su ovi što su bili bliže Arkanu, oni su svi imali crvene beretke.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li se u jednom trenutku pojavio neki čovek za koga ste vi mislili da je ili pukovnik ili potpukovnik?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim vas, opišite nam tog čoveka najbolje što možete.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Čovjek je bio onizak, nižeg rasta, kratko ošišan, razvijen, jako korpulentan. On je ušao u toalet koji se nalazio, vrata su od toaleta bila nasuprot nas gdje smo mi stajali i kad se vraćao iz toaleta gledao je direktno u mene. Tada me je pitao jesam li Turčin, ali takvim tonom da sam ja, jednostavno, morao da mu odgovorim da jesam. Tri puta me je pitao, sve glasnije, sva tri puta sam mu odgovorio, zatim je kazao da sjednem. Ja sam spustio se na pločice, na pod, on je kazao da sjedem kao što Turčin sjeda za sofru, da prekrstim noge što sam ja i činio. Zatim je rekao da spustim glavu što niže podu, onda je rekao i ostalima da to isto urade. Potom je jednog vojnika stavio ispred nas i kazao mu "ako koji mrdne, odmah mu saspi metak u čelo".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko dugo ste ostali u tom položaju?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, negdje do 2.30.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Otprilike koliko je još Bošnjaka bilo u sobi sa vama koji su sedeli u tom položaju?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Privedeno je još sedam Bošnjaka i nas petorica još smo bili.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li su u jednom trenutku doveli u sobu još dvojicu Bošnjaka koji su optuženi da su slavili uspehe bosanske vojske u Sanskom Mostu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li da nam kažete šta se desilo kada su njih uveli u sobu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tada je Arkan naredio tim vojnicima koji su ih priveli da ih vežu napolje za neko drveće koje se nalazilo ispred hotela "Sanus".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Od ljudi koji su bili prisutni u hotelu, da li možete da kažete da li je Arkan razgovarao sa svakim zatvorenikom?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Svaki čovjek koji je priveden, prvo je morao da stane ispred Arkana i da sa njim razgovara, tako da sam zaključio da se tu ništa ne sme desiti bez njegovog znanja.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je u jednom trenutku jedan lokalni major srpske vojske nešto razgovarao sa Arkanom u vezi sa dozvolom jednom vojniku da ode na dopust?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, jedan vojnik, kad je priveden od strane Arkanovih ljudi, rekao je da ima dozvolu od majora da može da ide sa linije. Arkan je potom naredio odma da se taj major dovede u hotel "Sanus", što su njegovi ljudi i učinili. Kada je major stigao, čuo sam Arkana gdje mu kaže, "kako smiješ da puštaš ljude u najtežoj situaciji po srpski narod? Ja sam doveo sina i eto ga gore, na prvoj liniji".

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Tokom tog perioda, Arkan nije imao zakonska ovlašćenja nad vojnicima Republike Srpske. Da li ste vi imali utisak ... Ne, pitaću vas drugačije, da li je ovaj major ili neko od njegovih ljudi protestvovao ili se suprotstavljao Arkanu kada su majora doveli pred njega?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Vi ste, ranije u svom iskazu govorili o jednom berberinu koji je išao na "nulu" srpske dezertere. Koliko je njih ošišano dok ste vi bili tamo prisutni?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja ne bih znao tačan broj, jer sam u jednom trenutku, u stvari bio sam pet, možda i šest sati pognute glave gdje nisam mogao tačno da vidim, ali znam da ih je dosta bilo. Non-stop su privođeni.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li je došao jedan trenutak kada su vama i drugim ljudima iz te grupe naredili da istovarite neke stvari iz kamiona koji se nalazio pred hotelom?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, u jednom trenutku čuli smo kamion koji prilazi samom ulazu. Tada su nam rekli da ustanemo i da izvršimo jedan istovar napolju. Tada ja i mnogi ostali nisu mogli odma da stanu na noge, jer jednostavno noge su nam se oduzele od dugog takog sjedenja. Kada smo uspjeli nekako da stanemo i dođemo do kamiona, tamo smo vidjeli neke knjige, neku arhivu, čuli smo usput da govore da je to arhiva od Stranke demokratske akcije koja je pronađena u Sanskom Mostu. Govorili su nam da istovaramo brzo i da slažemo ispred hotela.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: U koje doba dana je to bilo, molim vas?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To je bilo negde 2.30.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koji je to bio dan?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Dana se ne sjećam, al' sjećam se datuma, to je bilo ujutro, 20. septembar 1995. godine.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Šta se dogodilo pošto ste istovarili te dosije SDA?

SVEDOK B1047 – ODGOVOR: Rekli su nam da idemo nazad na svoja mjesta. Ja sam krenuo prvi prema tom hodniku. Odjednom se začulo: "Daj nazad, daj, oni moraju da idu!" U tom trenutku kada smo se okrenuli da idemo nazad ja sam tad bio poslednji u toj koloni. Kada sam stigao napolje, vidi sam da vežu dva po dva čovjeka iz te moje grupe i penju ih na kamion, tako da su i mene vezali s liscama s jednim čovjekom koga nisam poznavao. Popeli smo se na kamion. U tom trenutku su tražili nekog Želju, "gdje je Željo, dajte ga, on ide s nama". Tad sam vidio kada je stigao taj Željo da nije mogao da ima više od 15 do 16 godina, jako mlad je bio, isto uniformu je nosio kao ostali Arkanovi. Zatim su pustili ceradu, trojica tih vojnika je sjelo sa nama pod ceradom i onda su upalili kamion i krenuli smo u nama nepoznatom pravcu. Tako smo se vozili nekih pola sata. Kad je kamion stao, začuli smo iz kabine kamiona da izlaze i digli su puškama ceradu, zatim su izašli. Ova tri vojnika su skočila sa kamiona i ubrzo je rečeno, "ajmo dvojica, silazite!" Sišla su ta dva čovjeka, ubrzo su se začula dva pucnja, al' po zvuku mogao sam primjetiti da se, da su pucana u zatvorenoj prostoriji. Ubrzo nakon toga ta dva ista čovjeka se vraćaju nazad na kamion. Ja sam tiho pitao

jednog od njih šta im se desilo, međutim on je samo stavio prst na usta, to sam primjetio, i čutio je. Odma su rekli, "ajmo sljedeći," međutim, opet se čuju dva pucnja, ali se oni više ne vraćaju na kamion. Tako da je došao red i na mene, sišao sam sa kamiona skupa sa čovjekom sa kojim sam bio vezan. Zatim su nas proveli pored jedne kuće koja je bila bez krova i odzad smo vidjeli jednu manju kuću sa jednom garažom. Uveli su nas u tu garažu, jedan od njih uzeo je da nam skida lisice, a jedan je svjetlio baterijom. U tom trenutku sam ja rekao: „Pa, ljudi, može li ikako da nas ne ubijate?“ Tada je Arkanov vojnik rekao, "može, imate sreće da ste pali u Arkanove ruke, dajte po 5.000 maraka, sjedajte u kamion i vozimo vas vašim kućama". U tom trenutku sam ja rekao da sam iz Ključa dok je drugi vezani rekao, "ja imam 200 maraka". On je opsovao tih 200 maraka i pokazao nam da ulazimo u tu malu prostorijicu koja se nalazila u sklopu te garaže. Tada sam pogledao u pravcu gdje je svjetlio vojnik, tamo sam vidio ljudi gdje leže, lokva krvi, tako da sam se okrenuo skupa sa tim čovjekom i ušao sam unutra. Odma po ulasku metak me je pogodio u predjelu ljevog ramena i ključne kosti da sam se odma' našao dolje, na zemlji i tako sam se pritajio. Zatim dovode drugu dvojicu i čujem samo jedan pucanj. Onda jedan Arkanov vojnik je počeo da psuje tog čovjeka koji je pao, a nije u njega metak ispaljen. Onda sam čuo zvuk na oružju, kada je taj vojnik prebacio na rafal i sasuo jedan rafal u tog čovjeka. Od tog rafala jedan metak je meni prošao kroz desnu nogu. Zatim su doveli onu dvojicu koja su prva otišla pa se vratila na kamion, čuo sam kad su im naredili da kleknu. Jedan je molio, "nemojte, ljudi", a ovaj je počeo da ga psuje, "klekni, bre". Zatim je, čuo se zvuk, začuo sam zvuk vađenja noža iz metalnih korica i taj vojnik je rekao, "evo Željko, imaš čast da uradiš najslađi dio posla!" Taj mladi Arkanov vojnik je zaklao tu dvojicu ljudi. Zatim se još nekog čuo gde krklja u toj gomili, na što je jedan Arkanov vojnik rekao, "pa ima ih još koji daju znake života". Čuo se glas, "pa opali im jedan u glavu!". Tako da je ta svjetlost došla i na moje lice, tada sam začuo pucanj i pogoden sam u bradu, sa desne strane brade, u predjelu brade. Potom su sjeli u kamion i kada sam čuo da odlaze, zvuk kamiona kad sam čuo da se udaljava, potom sam pitao ima li ko živ, nekoliko pute, međutim niko se nije javljao. I pošto mi je ruka lijeva bila oduzeta, šaku sam stavio za pojas od hlača i nekako sam uspio da ustanem. Izišao sam iz te prostorije i krenuo ka cesti. Mislio sam da neću dugo, da ću brzo umrijeti, zato sam htjeo da budem negde pored ceste da bi me bilo ko pronašao tu. Povremeno sam gubio vid koji mi se ponovo vraćao i u jednom trenutku osjetio sam jaku žeđ, pa sam krenuo putem da nađem vodu. Sam ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Dozvolite tužiocu da vam postavi nekoliko pitanja da nešto razjasni i, verovatno, da skratimo malo.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koliko ljudi je odvedeno sa kamiona i ubijeno u toj sobi te noći?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: 12 ljudi je odvedeno, 11 je ubijeno.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Od tih 12 ljudi, za koliko njih ste znali imena?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Za njih četvoricu Mehmed Šehić, Šehić Safet, Šehić Derviš i Muratović Osman.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li su neki od tih ljudi koji su bili ubijeni bili vaši bliski prijatelji?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Koji?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Recimo Mehmed Šehić.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Zamoliću vas da pogledate neke fotografije. Prva je dokazni predmet Tužilaštva 468 tabulator 3, to je fotografija jedne kuće. Pogledajte na monitor ispred vas i recite nam da li prepoznajete tu kuću?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, prepoznajem.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li da nam kažete koja je to kuća?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ispred ovog prvog objekta je bio parkiran kamion kojim smo dovezeni, a iza ovog većeg objekta je manji u kojem se dogodio taj masakr.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pogledajte sada, molim vas, fotografiju pod tabulatorom 4 istog dokaznog predmeta 468 i recite nam da li prepoznajete tu zgradu?

SVEDOK B1047 – ODGOVOR: Da, ovo je upravo garaža iz koje se ulazilo u malu prostoriju gde su nas strijeljali.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Molim vas da pogledate na kraju fotografiju pod tabulatorom 5, dokaznog predmeta 468.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ovo je upravo ta prostorija u kojoj je izvršen taj masakr.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pomenuli ste, završili smo sa fotografijama, hvala. Pomenuli ste da su pucali u vas. Koliko metaka vas je pogodilo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Mene su pogodila tri metka.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Možete li ukratko da nam kažete gde su vas pogodili meci, po kojim delovima tela?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jedan metak me je pogodio u lijevo rame, u predjelu ključne kosti, drugi metak u predjelu brade i treći metak u nogu.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Pogledajte sada, molim vas, četiri fotografije, oprostite, pet, koje su sve delovi dokumenta pod tabulatirom broj 6, dokaznog predmeta 468. Da li ove fotografije pokazuju povrede koje ste vi zadobili, koje ste nam opisali u vašem svedočenju?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

SUDIJA MEJ: Pre nego što nastavimo, gospodine Grum, treba razjasniti gde su tačno ova kuća i garaža, treba da znamo tu lokaciju.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, da li ste vi u vreme kada se dogodio taj masakr znali gde ste dovedeni?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: U tom trenutku, nisam znao.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A da li ste kasnije saznali gde je to bilo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To sam saznao od jednog ključkog vojnika sa kojim sam ja pričao što mi se dogodilo. On mi je rekao da je to mjesto, da se zove Trnova.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Zna li gde je to u odnosu na Sanski Most?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ma... Ne bi znao reći koliko je kilometara udaljeno, ali nije daleko od Sanskog Mosta.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Sada ću zamoliti da vam se pokaže ponovo dokazni predmet 468, a vi mi kažete da li je to medicinska evidencija o medicinskoj pomoći koja vam je ukazana te noći? To je tabulator 7.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Recite nam, molim vas, da li imate neke trajne posledice od tih povreda?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, invalid sam 60 postotni, trajni invalid.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: A sada, pogledajte dokument koji se u našem dokaznom predmetu nalazi pod brojem 8. Znate li šta je ovaj dokument?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tu prepoznajem ljude koji su strijeljani, ne sve, ali neke.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Imena koja ste nam rekli, ljudi koje vi znate, da li se oni nalaze na ovoj listi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, pod brojem 3 Muratović Osman, pod brojem 4 Šehić Safet, pod brojem 5 Šehić Mehmed, zatim pod brojem 9 Šehić Derviš.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Završio sam sa tim dokazom, hvala. Da li ste vi prošle nedelje videli snimak na kojem se vide neki leševi, snimak koji su snimili istražitelji bosanskih vlasti?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Jeste li prepoznali neka imena na oznakama na leševima, kao i neku odeću koja je bila na žrtvama?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, imena sam prepoznao, dok sam odeću prepoznao na Mehmedu Šehiću.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Za zapisnik, molim vas, opišite kako je izgledala ta odeća na video snimku?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, dobro sam zapamtio džemper koji je nosio Mehmed Šehić, dok ostale nisam prepoznao pošto su tjela već bila u fazi raspadanja i tako.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Ljudi koji su streljani toga dana, da li je neko od njih imao vojnu uniformu na sebi ili je bio naoružan?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Nije niko imao vojnu uniformu, niti je bio naoružan.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, sada ću zamoliti da se svedoku prikaže deo ovog video snimak kako bismo pokazali da je to zaista snimak koju je

svedok pogledao prošle nedelje, traje pet i po minuta. Nisam siguran da ima potrebe da Pretresno veće gleda sve, pa mi recite koliko toga želite da pokažemo svedoku?

SUDIJA MEJ: Molim vas, izaberite deo za koji mislite da je najrelevantniji za svedoka.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Gospodine, ja ću sada vama pokazati jedan video snimak, videćete ga na ekranu ispred vas, pa nam potvrdite da li je to snimak koji ste videli prošle nedelje.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Prepoznajete li ovaj video snimak?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC GRUM – PITANJE: Da li treba da pogledate još da biste sa sigurnošću potvrdili da je to zaista snimak koji ste videli i na kojem ste prepoznali odeću i imena ljudi koji su te noći ubijeni?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, to je taj snimak i to su ti ljudi.

TUŽILAC GRUM: Možemo da zaustavimo traku, nemam više pitanja za ovog svedoka.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine B-1047, na strani 2 u petom pasusu vaše izjave navodite da su Srbi zauzeli Ključ aprila 1992. godine, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od koga su to Srbi preoteli Ključ?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Prvo što su policiju proglasili srpskom policijom, a Bošnjake i Hrvate iz policije su otjerali. Zatim u opštini, svi

Bošnjaci i Hrvati su dobili otkaz, na njihova mjesta su postavljeni ljudi srpske nacionalnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi imate lično saznanja o tome da su svi Hrvati i Muslimani dobili otkaz?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, znam sigurno da niko nije bio u radnom odnosu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi koliko je Srba živelo u Ključu pre aprila 1992. godine?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi učestvovali u borbama za Ključ?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u Ključu bio formiran muslimanski krizni štab, kao i u drugim mestima?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To ne znam, to ne znam, jer u Ključ nisam mogao da idem, jer je trebala posebna dozvola za odlazak u grad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim pre aprila 1992. godine.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je i pre aprila 1992. godine trebala posebna dozvola za odlazak u grad?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi da li je pre aprila 1992. godine, kad vi kažete da su Srbi zauzeli Ključ, da li je u Ključu postojala i delovala organizacija Patriotska liga?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste vi uopšte bili u gradu Ključu pre aprila 1992. godine?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste učestvovali u bilo kakvim muslimanskim aktivnostima u gradu Ključu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Apsolutno ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate kakva saznanja o muslimanskim snagama u gradu Ključu pre aprila 1992. godine?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste nikoga videli?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidim iz vaše izjave, vi ste ostali u svom selu posle aprila 1992., je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je neko... Je li to čisto muslimansko selo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je neko od Muslimana napustio vaše selo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja ne znam da je napustio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, svi ste ostali?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Ako mislite za vrijeme rata da li je ko napustio, ja, puno je ljudi napustilo, otišlo iz mog sela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zbog čega ste vi ostali?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa eto, ja sam ostao, jer kad sam vadio papire da idem, tad su stopirali i rekli da se ne može ići.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, nisu dozvoljavali da stanovništvo napušta taj prostor, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jedan dio stanovništva su zadržali da bi im to stanovništvo obavljalo one najteže poslove, što su i sami neki Srbi potvrdili, da bi svjetu pokazali kako oni ne proterivaju muslimanski, bošnjački narod.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, rekli su da treba da ostanete da bi svetu pokazali da ne proteruju Muslimane, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi na drugoj strani u petom i šestom pasusu navodite da ste imali radnu obavezu, što je uključivalo razne poslove ili na frontu ili u samom Ključu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tu ste rekli da ste kopali rovove, maločas kad ste govorili, nosili hranu i vodu za vojsku i tako dalje. A da li vam je poznato da je radna obaveza postojala i za Srbe koji nisu učestvovali u vojsci?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Za njih je postojala radna obaveza, ali u firmama, u gradu gdje su radili i prije rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da su mogli da se opredele, da li idu u vojsku ili moraju da prihvate radnu obavezu koja je bila obavezna? Dakle obavezu.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Nas nisu nudili da prihvatimo oružje i da idemo u vojsku nego su nas samo gonili na radne obaveze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, a ja vas pitam za Srbe, da li vam je poznato da su mogli ili da idu u vojsku ili da prihvate radnu obavezu, da niko nije mogo da bude bez radne obaveze?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, poznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, pošto ste kopali rovove, nosili vodu, hranu za vojsku, jeste se vi hranili kao i ta vojska?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gde ste živeli, jeste li živeli u svom selu za to vreme?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, odlazili ste kući, redovno posle radne obaveze?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne redovno. Znali smo biti mjesec, dva, pa tek onda odemo. Čim dođemo kući, odmah su nas angažovali lokalni Srbi da im nešto radimo što mi nismo smjeli da odbijemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kad ste išli sa radne obaveze u selo i vraćali se, je li vas ko pratio pod oružjem ili ste išli sami, slobodno do sela i natrag ili tamo gde su vas slali po radnoj obavezi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Iz samog Ključa kad se vraćamo sa radne obaveze išli smo sami, a do Ključa smo dolazili sa vojnicima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Do Ključa ste dolazili kad ima potrebe za nekim poslom, pa su, onda, dolazili po vas da vas odvedu, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Oćete ponoviti, molim, nisam razumio pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažem do Ključa ste dolazili kad bi vas pozivali, neko je morao da dođe da vas pozove i onda ste išli do Ključa, a kad ste se vraćali na slobodno vreme, išli ste sami, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tako sam vas razumeo. A u selu, kako sam zapisao ovde, iz ovoga što ste govorili, vi ste uglavnom sekli drva i radili poljoprivredne radove? Rekli ste kosidba i tako.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste. Opravljanje puteva lokalnih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li imali obavezu da nosite bilo kakvu uniformu tada?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jeste li imali prilike tada, za vreme dok ste bili u svom selu, da normalno živite, gledate televiziju, živite kao i svi drugi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Danju se moglo živjeti kao svi drugi dok noću smo morali da spavamo po njivama, po baštama, šta ti ja znam, šumama ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne razumem, ako ste se vratili u selo, valjda ste spavali u selu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda ste spavali kod svoje kuće, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Sad sam rekao, u kući rijetko kada smo smjeli spavati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste pominjali predsjednika opštine Sanski Most, Rašulu, i rekli ste da ste ga mnogo puta videli na televiziji. A gde ste gledali televiziju?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Televiziju smo mogli ponekad da gledamo, jer nismo imali uvijek struje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali televiziju ste gledali kod kuće, pretpostavljam, a ne ni u polju ni u šumi ni bilo gde drugo.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da i kod jednog dobrog kolege, čije ime ne bih hio da pominjem, jer smo i sad ostali jako dobri prijatelji. To je jedan Srbin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste, dakle, sve vreme bili u civilnom odelu, niste nosili nikakve uniforme niti bilo kakave oznake, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako sam vas razumeo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko vam je bio neposredno pretpostavljeni u izvršavanju tih obaveza koje ste imali?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To je bio Drago Ivanović.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je on bio?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Mislim da je bio načelnik Civilne zaštite ili Teritorijalne odbrane, ja mislim Civilne zaštite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li u poslove Civilne zaštite upravo spadaju ti razni poslovi, opravka puteva, obavljanje raznih poslova koje ste vi nabrojali?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Spadaju samo ne uz pratnju oružanih ljudi, naoružanih ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, jeste li se vi nalazili u sastavu neke jedinice Vojske Republike Srpske?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Dok smo išli na liniju, neko vrijeme smo bili kod drvarske vojske slani, a neko vrijeme kod ključke vojske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste svoje radne obaveze izvršavali ili u jedinici Vojske Republike Srpske iz Drvara ili iz Ključa, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pretežno iz Ključa, koliko sam ja razumeo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, da li ste bili u tim radnim obavezama u neko vreme kad su se vodile neke borbe?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi prisustvovali nekim borbama?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste vi videli u tim borbama? Između koga su se vodile te borbe?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jedinica u kojoj smo mi pripadali u radnoj obavezi protiv jedinica Petog korpusa Armije Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je bila linija fronta između Vojske Republike Srpske i Armije Bosne i Hercegovine, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, koliko ja razumem, vi niste imali nikakav status ratnog zarobljenika, već ste imali, kako ste sami rekli, slobodu kretanja i isključivo radnu obavezu kao meštanim opštine Ključ u okviru civilne zaštite opštine Ključ.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne znam kakva je to sloboda kretanja ako uvijek uz vas idu naoružani ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, maločas ste rekli kad ste išli kući u selo, kad ste bili slobodni, niko vas nije pratio naoružan.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, tačno, ali pod velikim rizikom smo dolazili kući u strahu da se ne sretnemo sa kim na tom putu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja pretpostavljam kad bi vas oslobodili radne obaveze i pustili kući da vi to niste pobjegli nego ste imali odobrenje da idete kući, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

SUDIJA MEJ: Gospodine Milošević, kada dođete do zgodnog mesta, napavićemo pauzu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, sasvim je u redu, gospodine Mej, da napravimo pauzu.

SUDIJA MEJ: Gospodine B-1047, mi ćemo sada napraviti pauzu od 20 minuta. Molim vas, imajte na umu da za vreme pauze ni sa kim ne pričate, uključujući i pripadnike Tužilaštva.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imate još 45 minuta sa ovim svedokom, ako vam je i toliko potrebno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine B-1047, sobzirom da ste boravili u svojoj kući u to vreme koje ste objašnjavali, gde se za to vreme nalazila vaša porodica?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: U istoj kući.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li oni imali kakve probleme?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Povremeno su imali problema, dok se nije nalazio jedan Srbin koji nas je većinom spašavao od mnogih tih problema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da ste 1995. godine bili raspoređeni pri jedinici Vojske Republike Srpske iz Ključa koja je bila smeštena u Poljaku, selu u blizini Sanskog Mosta, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tu su bili smešteni nakon što su se povukli sa bihaćkog ratišta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste onda po naređenju pošli u Poljak da nađete vašeg komandanta jedinice, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne po naređenju nego smo sami krenuli, pošto nismo imali drugog izbora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sami ste krenuli i niko vas pri tom nije pratio, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Kroz sam grad niko nas nije pratio, a do Sanskog Mosta uvijek su išli šest vojnika sa nama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ovamo ste bili slobodni, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: U samom gradu smo bili slobodni da prođemo do Poljaka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je Poljak daleko od grada?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Mislim negdje kilometar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro znači od, kroz sam grad i to, taj put do Poljaka, nije bilo nikakve oružane pratnje koja bi vas eventualno sprečila da pobegnute, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, što ste onda bili primorani da odete, što niste pobjegli?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Zato što nismo znali u kom pravcu da bježimo, jer je svuda okolo bila vojska, da nismo znali gdje se ko nalazi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi kako objašnjavate činjenicu da se vi zajedno sa ostalim pripadnicima vaše grupe samostalno krećete po teritoriji koja je pod kontrolom srpskih snaga i to da biste se javili komandantu jedinice kome ste bili raspoređeni?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tada smo bili prepušteni sami sebi i jednostavno smo morali sami da krenemo kroz grad. To nam je bio jedini izbor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste maločas, gledajući jednu kasetu, prepoznavali tela, mada ja nisam imao utisak da se na njoj išta može prepoznati, ali sad bih vas zamolio da pogledate jednu kasetu pa ću vam onda postaviti pitanje. Gospodine Mej, neće trajati više od jednog minuta. Upravo se događa, dakle, u to vreme i upravo tu u okolini Sanskog Mosta. A ja ću da vam postavim pitanje unapred da mi kažete da li prepoznajete nekog na toj kaseti, da li znate ko su ti ljudi, pošto se oni vrlo jasno vide, za razliku od onih koje smo gledali na onoj predhodnoj kaseti.

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne treba, ne treba, možete da stanete sada, ovo su srpske žrtve. Da li ste prepoznali ovog zastavnika koji je zarobljen i posle zaklan tu i da li ste prepoznali nekog od ovih ljudi oko njega iz snaga Petog korpusa? Inače, ovo je kasetu koju je snimio kameraman Petog korpusa muslimanske vojske.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Apsolutno nisam nikog prepoznao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi kažete na četvrtoj strani u četvrtom pasusu i na strani 5 u prvom pasusu, opisujete događaj za vreme boravka u hotelu "Sanus" u Sanskom Mostu i opisujete razgovor između Željka Ražnatovića Arkana i izvesnog oficira JNA, odnosno, oficira Vojske Republike Srpske, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I maločas ste govorili o tome da je Ražnatović kritikovao tog oficira zbog toga što je davao odobrenja svojim vojnicima da odlaze kući, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sve to dešava u vreme kad se Vojska Republike Srpske povlačila posle onog NATO bombardovanja?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Meni nije poznato to bombardovanje NATO, jer se nije dešavalo tu u tim djelovima gdje smo se mi nalazili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste citirali, ja sam ovde zapisao, da je Arkan rekao: "Kako smeš da puštaš ljude u najtežoj situaciji, ja sam doveo sina i eto ga na prvoj liniji".

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A on je u tom haosu nastojao da održi liniju, čak je i sina doveo u svoju jedinicu koji je na prvoj liniji takođe mogao da pogine, je li tako?

SUDIJA MEJ: Svedok ne može na to da odgovori. To je nešto šta je Arkan rekao, a da li je to istina ili ne, otkud svedok to zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, tog mladog vojnika koji kažete da je u pitanju, on je vratio na front, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja mislim da jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, kad se ovo događalo, vi ste i dalje bili zarobljenik?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, kako ste onda uspeli da čujete razgovor između Arkana i tog majora?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Zato što se razgovor obavljao par metara od mjesta gdje sam se ja nalazio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnosno, svi ste prisustvovali tom razgovoru?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vas nekoliko koji ste bili, jer sam tako dobro razumeo, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sobzirom da kažete da su oni razgovarali i o drugim stvarima, recite mi o kojim su još stvarima razgovarali?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja lično ne znam o čemu su dalje razgovarali, ali sam to zapamtio dobro, što sam i rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, razgovor se nije vodio u kancelariji, nego se vodio u holu ...

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U kom su svi bili?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se događalo u toj Arkanovoj kancelariji koju pominjete da je bila tu pored ulaza?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tu ne znam da je bio iko drugi sem Arkana koji je povremeno ulazio u tu kancelariju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 5, u trećem pasusu vaše izjave vi navodite da su vas pripadnici Srpske dobrovoljačke garde Arkana, nakon što ste završili sa radnim zadacima, vezali dva i dva i smestili u kamion, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nakon što su vas prebacili na određeno mesto, dvojica muškaraca iz kamiona su bila odvedena u nepoznatom pravcu, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda ste čuli dva pucnja.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Međutim, odmah posle toga, ta dvojica su se vratili živi i zdravi i popeli u kamion, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ikad objasnili sebi tu situaciju, pošto kasnije govorite da je bilo streljanja?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja sam doš'o do zaključka da su to uradili da bi mi mislili da će se isto tako sa nama desiti, da ćemo se živi i zdravi

vratiti u kamion i da ne bi stvorili paniku među nama da pokušamo bježat' ili nešto slično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je sa vama u prikolici kamiona sedeo neko od pripadnika Arkanovih jedinica?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi ste pitali onu dvojicu šta se dogodilo?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da, tiho.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali niste nikakav odgovor dobili.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ste vi nakon toga sa još jednim bili odvedeni na mesto, za koje kažete da je bilo streljanje, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja sam četvrti po redu išao, sišao sa kamiona. Tri para su bila ispred ljudi, zatim smo nas dvojica sišli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tamo ste videli ubijene ljude?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Kad su nam pokazali da uđemo unutra, tad sam pogledao i vidio sam te ljude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, pošto ste bili okrenuti leđima ovim vojnicima koji su pucali na vas, koliko je vojnika pucalo na vas?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Oni su pojedinačno pucali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali koliko ih je ukupno bilo u kamionu, sa vama zajedno?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Sa nama skupa je bilo tri vojnika, pod ceradom u karoseriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kome su pripadali, kojoj jedinici su pripadali ta tri vojnika?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To su bili Arkanovi ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sva trojica?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na osnovu čega to znate?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Zato što su ekavicom pričali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi kažete da su kad su se peli, odnosno kad ste se vi peli, rekli da treba da dođe jedan mladić koji ste rekli da je bio 15, 16 godina i koga su zvali "Željo"?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A Željo, kao što znate, nije ime koje se upotrebljava u Srbiji, nego isključivo u Bosni, je li tako ili ne?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To mi nije poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U Srbiji bi bilo ili Željko ili nešto slično, ali Željo je karakteristika za Bosnu. Pošto vi pravite razlike, da li se po govoru moglo razumeti da su iz Srbije, jer Željo nije mogao biti iz Srbije, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To mi stvarno nije poznato, ali odgovorno tvrdim da su govorili "Željo".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, verujem da su govorili Željo, samo da li vam je poznato da Željo nije mogao biti iz Srbije?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sa koje udaljenosti su oni otvorili vatru?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To je najviše bilo metar i po do dva. Čim se uđe u prostoriju odmah se vatra otvara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, recite mi, molim vas, pošto mi nije jasno nešto, vama je ovde dat spisak i na njemu je 11 imena.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada smo gledali traku koja je vama prikazana od strane gospodina Gruma, samo delimično je prikazana, ali to koliko je kamera prelazila, došla je do nekog broja 19, što ne znači da nema i neku veći broj. Po čemu identifikujete tu traku gde je najmanje, dakle, 19? Videli smo brojeve sa onima koje ste vi identifikovali i koji se nalaze na spisku od 11.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja uopšte ne znam šta ti brojevi znače, ali sam vidio ispod brojeva imena ljudi koji su tad bili streljani, koje sam ja poznavao. I jednog od njih sam prepoznao po džemperu, to je Mehmed Šehić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Taj koga ste prepoznali bio je iz vaše grupe, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, pošto je tu bilo trojica, znači, neki Željo i još dva za koje tvrdite da su arkanovci, da li vi verujete da su to oni samovoljno učinili ili po nečijoj naredbi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Apsolutno ne. Tu se ništa nije, po mom zaključku, moglo desiti bez znanja Arkana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čak i ako nije bio tu u to vreme?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Morali su da čekaju njega bilo šta da bi radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, sad vas molim da pogledate, da pogledate, to je, to je tabulator broj 6, pretpostavljam da sliku nećete dati na, gospodine Mej, na ekran, pošto se tu vidi svedok. Slika je vrlo jasna, evo pogledajte, to je, molim vas da je pronađete u tabulatoru 6, to je prva slika koja ide posle ovog lekarskog izveštaja, obeležena je 00474104. Vi ste objasnili, vidite, nadam se, sliku?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To ste vi, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vidi se rana kod ključne kosti.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali nigde se ne vidi ova rana na bradi.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Upravo se primjeti na ovoj prvoj slici rana na bradi. Malo bolje pogledajte.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako bolje pogledam, onda čak i kad bi ova, odnosno, slabo primetna tačka na bradi bila ta rana, zar se ne, ne bi razlikovala, zar bi mogla da se razlikuje od ove kod ključne kosti, jer ova se vidi da je naneta vrlo, da je naneta u određeno vreme, prilično kratko vreme, pre nego što je fotografija napravljena. Zar ne bi i ta koja je napravljena tada morala da bude otprilike takvog izgleda?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja se ne sjećam tačno datuma kad su fotografije napravljene, međutim, ova rana dole koju gledate u predjelu ključne kosti, godinu dana sam imao problema sa njom, jer nije mogla da zaraste.

TUŽILAC GRUM: Ako mogu da pomognem, časni Sude, datum kada je ta fotografija napravljena je odštampan na njoj.

SUDIJA MEJ: Da, tako je, izgleda da je to jul 1996. godine. Ali svedok nije lekar. On ne može mnogo da vam pomogne kad se radi o medicinskim pitanjima, on može samo da kaže šta je on sam pretrpeo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, razumem, ali gde je onda izlazna rana, ako, ako je to ovo ta rana o kojoj vi govorite na bradi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Upravo sam tad imao sreću u nesreći da me je taj metak okrznuo, to je, iz te rane sam najviše iskrvario, međutim, ona je, na ovom snimku se toliko baš ne primjećuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda da vas ne mučim više pitanjima u vezi sa tim, jer očigledno postoji jedna velika razlika između ove, između izgleda brade i ove rane na ključnoj kosti. A recite mi, molim vas, da li ste vi, ili kao što vidimo na ovim slikama, vi ste bili pogođeni u kuk, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: U kuk i nogu u predjelu butine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda ste nastavili da, nastavili, posle ste počeli da bežite, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi kad ste vi pobjegli, je li kad su oni sve završili i udaljio se kamion ili kad su otišli po druge?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Kad sam čuo da se kamion udaljava sa tog mjesta, tad sam ja ustao i kreno sa tog mjesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pre toga ste čuli da je vojnik naredio drugome da svakome ispali metak u glavu, i to je taj koji vam je okrznuo bradu, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, imali ste sreću da vas je, znači, promašio?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, ne bi se moglo reći promašio, ali ipak, ipak me je pogodio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, molim vas, po onome što ovde piše, da kad su oni ustanovili da ste svi ubijeni, napustili su mesto događaja, a vi ste onda čuli nečije jauke, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ovde vidim da kažete, čovek koji je jaukao, kako sami kažete, imao je veliku, kako vi kažete, imao je golemu rupu na čelu, jeste tako izjavili?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste. On nije jaukao, samo neko krkljanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, kako objašnjavate da čovek koji ima veliku rupu, direktno pogođen u čelo nije mrtav ...

SUDIJA MEJ: Nije na svedoku da o tome nagađa. Kao što sam već rekao, on nije lekar, on može samo da kaže šta je on lično video ili čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko vidim iz vaše izjave, vi ste nakon ranjavanja hodali ceo dan, prenočili ispod neke šljive u voćnjaku i stigli u selo Poljak oko podneva idućeg dana, 21. septembra 1995. godine.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li u toku ta dva dana kada gubili svest?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, jeste li nečim previli ranu?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jednu noć ste prenoćili ispod šljive, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste uspeli da spavate?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Mislim da nisam spavo ni malo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U glavnom ispitivanju gospodin Grum vas je oko ovoga ovde otprilike kako teče vaša izjava ispitivao i onda dalje nije. E sad ću vam ja pročitati šta ste, gledam vaše izjave, u ovom drugom po redu pasusu, ako se ne računa preneti pasus sa prethodne strane ...

SUDIJA MEJ: Dajte svedoku jedan primerak ove izjave. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle šta piše, to je drugi pasus ako se ne računa ovaj preneti pasus na strani 7 vaše izjave. Ovako piše: "Stigao sam u Poljak oko podneva idućeg dana, 21. septembra 1995. godine. Tamo se, kako sam i očekivao, nalazila srpska armija". Dakle, vi ste žurili da stignete u Poljak kod jedinice Vojske Republike Srpske, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, nastavljate dalje, "blizu jedne od kuća ugledao sam grupu vojnika i prišao im. Kad su me primetili, među njima je zavladao strah. Sigurno sam užasno izgledao obilivem krvlju, jer nisam ničim mogao da previjem ranu".

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Prošao sam pokraj njih i popeo se u štalu gde se još nalazila moja torba sa odećom".

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda dalje kažete, "uskoro se pojavio Đoko Mladenović, Srbin ...

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Ali moj dobar kolega i bio sam uveren da on neće da me oda pa se tako i dogodilo."

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Opisao sam ono selo i njegov položaj, a on je rekao da je to Trnova. Dao mi je nešto hrane, a onda otišao do komandanta, nekog Malića, ne znam mu ime i čin, da mi osigura smeštaj u bolnicu."

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kad govorite o tome da vas oda, možete li to da malo objasnite. Vi ste došli i svi su vas videli da ste došli i da ste, bili ste krvavi, otišli ste po svoju torbu, to je bila jedinica Vojske Republike Srpske. Dakle, niko nije mogao da pretpostavi da ste, niste mogli da pretpostavite da ste tajno došli, svi su vas videli, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj je vaš prijatelj otišao kod komandanta svoga i tražio da vam se osigura smeštaj u bolnici.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda kažete dalje, "malić je rekao nekome da me se prebaci u Sanski Most ili Prijedor, ali sam ja to odbio, jer sam znao da tamo neću da ostanem živ. Umjesto toga zamolio sam da me prebace do Banja Luke ..."

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Upravo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Jer sam znao da jedna moja komšinica, čije ime ne želim da pominjem zbog njene bezbednosti, tamo radi kao medicinska sestra i bio sam siguran da će da mi pomogne. Najzad je komandant na to pristao, iako je bilo problema sa benzinom," pretpostavljam Banja Luka je dalje nego Prijedor i Sanski Most, da vas odvedu u bolnicu. "Prebacili su me u štab petnaestak kilometara od Poljaka u smjeru Bronzanog majdana i Banja Luke, jer se tamo nalazila ambulanta," je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ovi srpski vojnici iz vaše jedinice i njihov komandant koji se preziva Malić, preuzeli su sve da vi budete

medicinski zbrinuti i poslati prvo u ambulantu, a posle toga u bolnicu, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To praktično znači da Srbi sa kojima ste radili, među kojima ste se slobodno kretali, posle toga što vam se desilo, su vam praktično spasili život, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kažete, "ujutru, 22. septembra," na sledećoj strani, „ukrcali su me u autobus za Banja Luku i najzad sam toga dana stigao u bolnicu. Proveo sam deset dana u bolnici i onda sam otpušten". Banja Luka je stalno bila u srpskim rukama, nikad nije prelazila u ruke Muslimana, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste proveli 10 dana u bolnici, zbrinuti koliko je to bilo moglo za 10 dana, posle toga otpušteni, a onda ste kasnije otišli na teritoriju koju su kontrolisale muslimanske snage, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine B-1047. Nemam više pitanja. Izvinite samo, samo još jedno pitanje koje sam propustio, samo to da mi objasnite. Rekli ste da su vam rekli da će vam oprostiti život ako im date po 5.000 maraka. To mi se čini nelogično. Ako su hteli da vas ubiju, a pretpostavljali da imate novac, oni su mogli da vam ga uzmu bez obzira da li će da vas ubiju ili ne. O čemu se tu radi? Da li je to neka konfuzija ili ja nešto ne razumem?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ako ste me pažljivo slušali, taj vojnik je rekao da sjednemo u kamion i da idemo do naših kuća, da će nas voziti do naših kuća. Verovatno je mislio da imamo novac kućama i da ćemo mu dati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu B-1047, hvala vam lepo.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Molim.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Časne sudije, imao bih nekoliko pitanja ako bi svedok, gospodin svedok mogao da da još nekoliko dodatnih objašnjenja za vas. Gospodine svedoče, na prvoj stranici vaše izjave, to je

šesti pasus, kraj tog pasusa, to je srpska verzija a isto je i sa engleskom verzijom. Vi ste rekli ovde: "Naš posao se sastojao od kopanja rovova, izvlačenje ranjenika sa bojišta i drugih opasnih poslova," je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je neko od vas dok je obavljao te teške poslove možda bio ranjen, ili možda je neko od vas izgubio čak i život?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: U mojoj grupi je bio ranjen, teže ranjen u noge Brkić Jasmin, zatim isto ranjen u noge je bio Himlija Bukvić i ja dok sam u toj grupi bio, međutim, samo me je malo okrnulo o nos u toj pucnjavi.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A koliko je bilo poginulih vojnika sa te srpske strane, jer ste vi bili u rovovima Srba?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja stvarno taj broj ne bi znao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Pa, ako ste odnosili tela poginulih, bar približno.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja lično nisam imao priliku da nosim.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, a možete li mi reći još, odnosno, da Sudu objasnite, da li ste, dok ste obavljali ove poslove vi i drugi ljudi koji su se bavili ovim poslovima, nosili dokumenta?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. U većini slučajeva nosili smo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Zatim bih vas, gospodine svedoče, odveo na stranicu broj 7. Malopre ste odgovarali na pitanja vezana za to, ali ste ovde na osmoj stranici, odnosno srpska verzija je sedma stranica, verzija BHS je sedma stranica, a verzija engleska je osma stranica, zadnji pasus, odnosno predzadnji pasus. Vi ste rekli da ste posle dugog hoda u tako teškom stanju, rekli ste da ste: "Da sam se nekako uspeo popeti na brežuljak nedaleko od kuće u kojoj je izvršen onaj pokolj". Znači, posle dugog hoda vi ste se ponovo vratili pored one kuće.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne posle dugog hoda, nego isto jutro popeo sam se čim se rasvanulo na brežuljak odakle sam vidio Sanski Most.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E sad mi recite, Poljak je ono mesto odakle ste vi bili povedeni i doživeli ono šta ste doživeli.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I vratili ste se opet u to mesto?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da. Nakon stradanja vratio sam se u Poljak.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I kad su vas pitali otkud rana, ovde piše u ovom zadnjem pasusu, "ja sam lagao i rekao da sam pošao na front, da sam tamo ranjen i da ne znam šta se dogodilo sa ostalima".

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Pa, tako sam govorio ostalim vojnicima, dok sam Đoki Mladenoviću ispričao pravu istinu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali to niste rekli ovde u ovom vašem izjavi, u ovoj vašoj, iskazu, u ovoj vašoj izjavi niste rekli da je uopšte postojao neko kome ste rekli pravu istinu, pa čak ni tom vašem prijatelju.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja ostajem pri ovoj izjavi sadašnjoj da sam rekao Đoki Mladenoviću šta mi se desilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Dobro, e sad ja ne znam da li je pred vama dokument iz tabulatora broj 7, to je ovaj medicinski dokument iz koga se vidi kakve ste povrede zadobili. Iz ovog dokumenta se vidi da ste bili u Banja Luci od 22. septembra do 2. oktobra 1995. godine, dakle, 10 dana. Je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Iz tog dokumenta se vidi, i to na samom kraju, da se tu opisuju samo povrede rebara i ključne kosti.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ne opisuje se ni jedna druga povreda. Sutradan nakon što ste sve to doživeli.

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ovde nije prikazana ulazna i izlazna rana dole pošto nije oštećena kost noge, tako isto rana na bradi, ljevak ja ne znam zašto to nije ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Koliko sam ja razumeo, vi ste u tri različite situacije, tri potpuno odvojena načina, zadobili te povrede, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ne. Nisam vas razumio.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Bilo je tri situacije kada su pucali na vas, je li tako?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: E sad vas molim da obratite pažnju na tabulator 9, to je ovaj dokument u kome se ovde kaže u prvoj rečenici.

SUDIJA MEJ: To ne može da bude tabulator 9.

TUŽILAC GRUM: Mislim da gospodin Tapušković govori o tabulatoru broj 8.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Izvinjavam se, pogrešio sam, tabulator 8. Ovde piše, u dokumentu koji glasi na 18. oktobar 1995. godine, znači, skoro mesec dana nakon onoga što ste vi doživeli, tu piše u prvoj rečenici: "U betonjerke i halama nalazi se 11 leševa koje su donijeli vojnici ARB iz mesta Trnove". A koliko je bilo leševa malopre na onoj fotografiji koju ste vi prepoznavali?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja na fotografiji ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Odnosno na snimku?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja na snimku nisam vidio koliko je bilo leševa. Ne, nisam vidio.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Pa, da li možete neko objašnjenje da date? Da li ste uopšte bilo šta saznali? Kako to da su ta tela pronađena tek ovoliko vremena kasnije od dana kada se to dogodilo, iako nisu bila zakopavana?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja tačno ne znam kad su tjela pronađena, jer tad sam se već nalazio u Tuzli i Zenici po bolnicama i tako.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ako čak osam tela, čini mi se, nisu imala, niste poznavali, kako ste prepoznali preostalih osam ljudi koji su izgubili život, pored onih četvoro koje ste poznavali?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Molim vas, ja sam jasno rekao da sam prepoznao tu džemper Šehić Mehmeda.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I još tri vaša prijatelja, to razumem, ali kako ste prepoznali još preostalih šestoro ljudi, odnosno sedmoro?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Ja nijesam znao ko su oni za vrijeme samog streljanja, ni prije ni poslije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Molim vas, recite Sudu ...

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: Nit sam ikad rekao da poznajem te ljude. Jednostavno ...

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je sigurno da su ti ljudi izgubili život na tom mestu gde i vi?

SVEDOK B-1047 – ODGOVOR: To sam poslije čuo kad sam se vratio iz Tuzle i Fojnice gdje sam bio na liječenju.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala, časne sudije, hvala svedoče.

SVEDOK B-1047: Molim.

TUŽILAC GRUM: Časni Sude, ja nemam pitanja, ali hteo bih samo da razjasnim jednu stvar koja je izgleda postala nejasna. Tiče se dokumenata koja su nađena na telima ovih ljudi. Ako pogledamo tabulator 8 ovog dokaznog predmeta, vidimo da se na to odnosi identifikacija, da je po tome urađena identifikacija. Ovaj svedok nikad nije svedočio da je prepoznao ljude, već samo imena koja su bila prikačena kao etikete na telo i ta imena odgovaraju ljudima koji su ubijeni u garaži.

SUDIJA MEJ: Svedoče B-1047, ovim je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud da svedočitee. Sada ste slobodni, samo sačekajte da se zastori spuste.

SVEDOK B-1047: Hvala i vama.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Mi, na žalost, nismo u stanju da počnemo sa sledećim svedokom, izvinjavam se zbog toga. Kao što Pretresno veće verovatno zna, imali smo u planu u jednom trenutku da pozovemo gospodina Ridlmajera (Andras Janos Riedlmayer), a zatim gospodina Lilića, tako da se gospodin Lilić završi do kraja nedelje, to jest ove nedelje, ali bilo bi opreznije da uzmemo prvo gospodina Lilića, a da gospodina Ridlmajera ostavimo za kasnije. Ne znam koliko vremena će Pretresno veće imati da se pripremi za sutrašnje svedočenje, ali ja mogu da vam objasnim koji su dokumenti u ovom svežnju. Pre svega, želim da vas podsetim na vašu odluku od 31. jula, to je paragraf 20, koji se tiče mera koje moraju biti preduzete da bi ovaj svedok mogao da svedoči. Pretresno veće će se setiti da Vladi Srbije i Crne Gore mora da se da jedan pregled tema o kojima će svedok svedočiti. Drugi dokument, posle nekih pisama i faksova, je pregled tema koje je Tužilaštvo podnelo vladinim organizacijama i uz to ide prilog sa spiskom dokumenata koje želimo da uvedemo kroz ovog svedoka. Pretresno veće zna iz drugih pretresa da svi ti dokumenti nisu obezbeđeni tako da nećemo moći sve da ih obradimo. Zatim dolazi dozvola za to svedočenje od Vlade Srbije i Crne Gore. Ona se sastoji iz dva dela. Prvi deo je sama dozvola od 27. marta 2003. godine, a drugi deo je spisak tema koji vrlo liči na onaj predlog tema koje smo mi poslali vladi. Zapravo izgleda kao da je to prevod našeg pregleda i mi smo ga ponovo preveli na engleski. Važno je da Pretresno veće zna da je svedoku data ograničena dozvola za svedočenje, tako da svi moramo da budemo svesni da on neće smeti da izađe iz kruga tema koje su naznačene i za koje je data dozvola. Ako imamo to u vidu, čini mi se da će za Pretresno veće biti najkorisnije, kao i za sve one koji budu pratili ovo svedočenje, imajući u vidu dozvole da treba da idemo po onom spisku tema koji je ovde dat. Taj pregled je u pripremi, ali biće gotov tek sutra ujutro. Imamo pregled sa naslovom "Teme koje su pokrivene datom dozvolom" (Topics covered by the waiver) i tako će biti najlakše da radimo. Ako pravnik iz vlade ili neki pravnik koji zastupa svedoka bude osporavao nešto, moći ćemo odmah da vidimo da li je data tema uključena u dozvolu.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS: Vratću se na ovo za trenutak. Pošto nemamo rezime svedoka danas popodne, ne znam da li ćete imati vremena večeras da čitate neki materijal, palo mi je na pamet da, u slučaju ovog svedoka, nacrt izjave koji je pripremljen prošle godine može dobro da posluži umesto rezimea.

To je dokument na osnovu koga je napisan reformisani rezime. Mislim da imamo nacrt izjave ovog svedoka koji može, na neki način, da bude uključen u novi rezime, sa tim što će neke teme izlaziti izvan okvira dozvole. Zbog toga predlažem da se u ovom svežnju Pretresnom veću da i izjava svedoka od 21 strane. Moram da kažem da je ovo vrlo lak dokument za čitanje kao i jedna ili dve prethodne izjave koje ste videli. To je moj predlog.

SUDIJA MEJ: Samo nam objasnite u vezi sa tom dozvolom, dozvolom kojom se svedok oslobađa obaveze čuvanja državne ili druge tajne. Kako to funkcioniše? Dozvola omogućava svedoku da svedoči? Ja ne mogu da se setim kojim je to redom išlo i kakvu smo mi odluku sa tim u vezi doneli. Pokušavam da se setim. Dozvola omogućava svedoku da svedoči o temama koje su možda poverljive, je li u tome stvar? Samo je krug tih tema ograničen?

TUŽILAC NAJS: Tako je. Istorijat je sledeći: vlada je ušla u arenu, pojavila se na sceni izražavajući svoju zabrinutost zbog nekih delova njegovog svedočenja, pošto je on ranije bio šef države. Vidimo kako je dalje išao spor iz vaše pisane odluke, međutim, u paragrafu 20 vašeg naloga, vi ste rekli: "Pre njegovog svedočenja, Tužilaštvo treba da da rezime tema koje će on pokriti u svom svedočenju. Zatim vlada treba da informiše Tužilaštvo da li taj rezime sadrži neku informaciju koja bi bila štetna po nacionalne, bezbednosne interese države". Koliko ja znam, mi nismo dobili takva obaveštenja. Zatim, "Tužilaštvo treba da oblikuje svedočenje uzimajući u obzir zabrinutosti vlade po ovom pitanju i ukoliko ima nekog neslaganja između Tužilaštva i vlade, to pitanje treba izneti pred Pretresno veće i Pretresno veće, kada čuje mišljenja obe strane, treba da odluči kako će se dati ovaj iskaz. Međutim, treba imati u vidu takođe da Pretresno veće mora uvek da ima na umu prevashodnu potrebu da se očuvaju bezbednosni nacionalni interesi". Tako da je vaša odluka bila zasnovana na mogućnosti da ti interesi ograniče svedočenje.

SUDIJA ROBINSON: Međutim, vlada ne pokreće to pitanje, je li tako?

TUŽILAC NAJS: Vlada to do sad nije učinila. Međutim, oni su u vezi sa ovim svedokom uradili sledeće: oni su ograničili iskaz ovog svedoka i dali dozvolu za taj ograničeni krug tema. Pretresno veće će se možda setiti da je sam svedok bio zabrinut da li će ta dozvola njega osigurati sa svih strana. Prvi paragraf kaže: "U ovom postupku svedok se oslobađa od obaveze čuvanja

državne i vojne tajne u skladu sa listom predloženih tema". I tu imamo u prilogu spisak priloženih dokumenata. Znači Pretresno veće nam je reklo da mi moramo da pružimo, da podnesemo spisak tema. Pretresno veće je dalje reklo da bi bilo, Pretresno veće je reklo da će paziti na eventualno doticanje nacionalnih bezbednosnih interesa. Svedok je bio svestan da, ukoliko bude svedočio, može da prekrši zakon prema kome on mora da čuva tajne i državne interese. Vlada mu je dala dozvolu da svedoči i rekla da ga oslobađa te obaveze, sve dok on bude svedočio u krugu odobrenih tema. Međutim, vi ste, časni Sude u pravu, jer nemamo tačno poklapanje između onoga što je Pretresno veće tražilo i šta je vlada pružila.

SUDIJA ROBINSON: Pošto se radi ovde o pitanju nacionalne bezbednosti koja može da ograniči svedočenje, šta je to tačno što nas sprečava da čujemo celokupno svedočenje? Da li je vlada samo to izjavila, samo usmeno rekla: drugim rečima, da li ova dozvola uključuje neko svedočenje koje u drugim uslovima ne bi bilo prihvatljivo u ovom Sudu?

TUŽILAC NAJS: Odgovor je, ja mislim, sledeći: ukoliko od svedoka budu tražili da da neki iskaz zbog kojeg mu ne preti krivična odgovornost zbog toga što je državna tajna, on će ga dati. Ukoliko od njega budu tražili da svedoči o nečemu šta bi bila državna tajna, sa tim da ima ovu dozvolu, on će, takođe, moći da odgovori, jer ima tu dozvolu u okviru ovog ograničenog kruga tema. Međutim, ukoliko neki deo svedočenja bude ulazio u krug državne tajne koja nije pokrivena ovom dozvolom, onda će on imati problem. Zbog toga će, verovatno, samo svedok moći da nam kaže tačno o čemu može, a o čemu još uvek ne sme da svedoči.

SUDIJA MEJ: Možda će njegov advokat ili advokat vlade.

TUŽILAC NAJS: Da, mislim da će neko od njih biti prisutan. Međutim, vlada nije pokrenula nikakva konkretna pitanja oko nacionalne bezbednosti.

SUDIJA ROBINSON: Drugim rečima, ne radi se o državnoj tajni takvog nivoa zbog koje bi oni mogli da se pozivaju na nacionalnu bezbednost. U čemu je onda problem?

TUŽILAC NAJS: Ukoliko budu postavili svedoku neko pitanje koje postane sporno, njegov advokat i zastupnik vlade mogu da potvrde ili negiraju da je

to državna tajna koja ne ulazi u krug tema pokrivenih dozvolom, što onda svedoka dovodi u problematičnu situaciju. Ovde se ne radi o nekim željama ili hirovima svedoka, naprotiv, sve se ovo radi zbog toga što postoji želja da se nametnu neka ograničenja svedoku koji može da da iskaz kao što može ovaj svedok. Jedna druga stvar koju hoću da kažem je sledeća: dokumenti koje smo hteli da uvedemo kroz ovog svedoka većim delom nisu dobijeni, Vlada ih nije obezbedila. Ukoliko ih budemo dobili ove ili sledeće nedelje, mi ćemo ih predati Pretresnom veću čim ih prevedemo. Ako ih ne dobijemo, onda ćemo da čujemo ovog svedoka bez tih dokumenata, on će dati iskaz kakav može u uopštenim crtama, a kad dobijemo dokumente, onda ćemo moći da se vratimo na neke događaje. Nadamo se da ćemo ipak, na kraju krajeva, dobiti te dokumente. Pretresno veće se takođe seća da ste se u jednoj od vaših odluka pozvali na jedan kratak rezime, kratak pregled ovih dokumenata, to je podnesak od prethodne nedelje. Čini mi se da bismo mogli da uzmemo taj rezime da se njime poslužimo, pošto već nismo dobili ona dokumenta koja smo očekivali. Međutim, iz raznih razloga neću to da radim iako sam to ranije želeo i zamoliću samo da se ti rezimei, pre dolaska svedoka, podele svima.

SUDIJA MEJ: U redu, ako je to sve šta ste hteli da kažete. Sad možemo da prekinemo sa radom za danas, nastavljamo sutra u 9.00.